

MORT (AZIZE) ŞMUNİ KİLİSESİ' NİN TARİHÇESİ

(M.S. 6. Y.Y)

İNANCIN SİMGESİ

MORT ŞMUNİ VE OĞULLARI

ܡܘܪܬܐ ܫܡܘܢܝܐ ܘܘܪܘܫܝܗܘܢ ܘܘܪܘܫܝܗܘܢ ܘܘܪܘܫܝܗܘܢ
ܘܘܪܘܫܝܗܘܢ ܘܘܪܘܫܝܗܘܢ

ܡܘܪܬܐ ܫܡܘܢܝܐ ܘܘܪܘܫܝܗܘܢ ܘܘܪܘܫܝܗܘܢ
ܘܘܪܘܫܝܗܘܢ ܘܘܪܘܫܝܗܘܢ

Horiepiskopos Gabriyel AKYÜZ
MARDİN - 2005

ܘܢܘܨܘܢܐ ܕܘܨܘܢܐ

ܘܡܠܘܟܐ ܕܘܨܘܢܐ ܕܘܨܘܢܐ

Ex Libris

Beth Haddutho Library

The Malphono George Anton Kiraz Collection

ܘܢܘܨܘܢܐ ܕܘܨܘܢܐ ܕܘܨܘܢܐ
ܘܡܠܘܟܐ ܕܘܨܘܢܐ ܕܘܨܘܢܐ
ܘܡܠܘܟܐ ܕܘܨܘܢܐ ܕܘܨܘܢܐ
ܘܡܠܘܟܐ ܕܘܨܘܢܐ ܕܘܨܘܢܐ
ܘܡܠܘܟܐ ܕܘܨܘܢܐ ܕܘܨܘܢܐ

Anyone who asks for this volume, to read, collate, or copy from it, and who appropriates it to himself or herself, or cuts anything out of it, should realize that (s)he will have to give answer before God's awesome tribunal as if (s)he had robbed a sanctuary. Let such a person be held anathema and receive no forgiveness until the book is returned. So be it, Amen! And anyone who removes these anathemas, digitally or otherwise, shall himself receive them in double.

MORT (AZİZE) ŞMUNİ KİLİSESİ'NİN
TARİHÇESİ (M.S. 6. y.y.)

*HISTORY OF MORT (SAINT) SHMUNI
CHURCH (A.D. 6th. century)*

ܡܘܪܬܐ ܫܡܘܢܝܐ ܩܝܡܬܐ ܩܝܡܬܐ
ܩܝܡܬܐ ܩܝܡܬܐ

İNANCIN SİMGESİ
MORT ŞMUNİ VE OĞULLARI

*THE SYMBOL OF FAITH
MORT SHMUNI AND HER SONS*

ܡܘܪܬܐ ܫܡܘܢܝܐ ܩܝܡܬܐ ܩܝܡܬܐ
ܩܝܡܬܐ ܩܝܡܬܐ

Horiepiskopos Gabriyel AKYÜZ
MARDİN-2005

ADRES :

Çabuk Mah. 217 Sağlık Sok. No: 8
47100- MARDİN
Tel: (0482) 2121039
Fax: (0482) 2126607

Copyright:

H.E. Gabriyel AKYÜZ
1. Basım Ekim 2005

ISBN: 975-8233-12-2

Fotoğraflar:

Lütfi ÖZGÜNAYDIN

Baskı:

MEGA BASIM

İÇİNDEKİLER

Önsöz	
1- Giriş	1
2- Mort (Azize) Şmuni Kilisesi'nin Tarihçesi	2
3- Kilisede'deki Tarihi Eserler.....	4
Revaklar.....	6
Medrese	5
Divanhane	7
Mezarlık.....	7
Çan Kulesi	8
4- Son Dönemlerde Yapılan Restorasyon Çalışmaları	9
5- Mort (Azize) Şmuni ile Yedi Çocuğunun Öyküsü	11
6- Kral Antiyakus ile Bilge Eli'ozor'ın Karşılaşması	13
7- Bilge Eli'ozor'ın Şehit Olması	16
8- Bilge Eli'ozor'a Övgüler.....	18
9- Mort (Azize) Şmuni'nin Oğullarının Öldürülmesi	19
10- Birinci ve İkinci Kardeşlere İşkence Edilmesi	22
11- Üçüncü ve Dördüncü Kardeşlere İşkence Edilmesi	24
12- Beşinci ve Altıncı Kardeşlere İşkence Edilmesi	26
13- Yedinci Kardeşe İşkence Edilmesi	28
14- Yedi Kardeşlerde Aklın Egemenliği	29
15- Kutsal Yedilerin Annesi.....	31
16- Şehit Olmalarının Etkileri	37
17- Mort (Azize) Şmuni'nin Çocuklarına Söylevi	39
18- Mort (Azize) Şmuni'nin Özellikleri ve Ondan Alınacak Dersler	40
19- Mort (Azize) Şmuni Adına Yapılan Kiliseler	43
20- Mort (Azize) Şmuni'nin Şahrosu- Bayramı	44
21- Mort (Azize) Şmuni'nin Mucizeleri	45
22- Irak Karkuş'taki Mort (Azize) Şmuni Kilisesi	49
Son Söz	55
Kaynakça	56

CONTENTS

1- Introduction.....	1
2- The History of the Mort (Saint) Shmuni Church	2
3- Historical Sites in the Church.....	4
Church School	5
Cloister	6
Reception Hall	7
Bell Tower	8
Cemetery.....	9
4- Recent Restoration Work	10
5- The Story of Mort (Saint) Shmuni and her Seven Children	11
6- King Antiochus meets Eleazar the Wise	13
7- The Martyrdom of Eleazar the Wise	16
8- A Eulogy to Eleazar the Wise.....	18
9- The Murder of Mort (Saint) Shmuni's Sons	19
10- The Torture of the First and Second Brothers	22
11- The Torture of the Third and Fourth Brothers	24
12- The Torture of the Fifth and Sixth Brothers.....	26
13- The Torture of the Seventh Brother	28
14- The Supremacy of Reason of the Seven Brothers	29
15- The Mother of the Seven Holy Ones	31
16- The Effects of Their Martyrdom	37
17- Mort (Saint) Shmuni Adresses her Children	39
18- The Character of Mort (Saint) Shmuni and the Lessons to be Learned	40
19- Churches built in Memory of Mort (Saint) Shmuni.....	43
20- The Shahro-Festival of Mort (Saint) Shmuni.....	44
21- The Miracles of Mort (Saint) Shmuni	45
22- The Church of Mort (Saint) Shmuni in Karakush, Iraq	49
Epilogue	55
Sources	56

ÖNSÖZ

Kültürel kimliğini günümüze dek koruyan, dinlerin ve dillerin kavşak noktasında buluşan ve bir açık hava müzesi görünümünde olan antik şehrimiz Mardin'in değerini, görsel ve kültürel özelliklerini biraz daha ön plana çıkarmak, önemli bir kent olduğunun altını çizmek amacıyla bir takım çabalar görülmektedir. Örneğin; onarımlar sürmekte, broşür ve kitapçıklar hazırlanmakta, Mardin'e gidecekleri tatmin edecek belge ve bilgilere ulaşılmaktadır. Bu yapılanlar, kuşkusuz, hem Mardin'de yaşayanları, hem tüm Mardinlileri, hem de Mardin'e gönül verenleri etkilemektedir. Mardin'i sahiplenme yolunda yapılanlar bu hızla sürerse, inanıyoruz ki kısa süre içinde Mardin'imiz, dünyanın sayılı kentleri arasında yerini alacaktır.

Süryani Kadim Cemaati, Mardin'in kiliselerine sahip çıkmak, onların onarımını üstlenmek konusunda gereken ilgi ve duyarlılığı göstermektedir. Biz Mardin' deki Mort Şmuni Kilisesi sevdalısı Özkök Ailesi olarak, bu hassasiyeti gösterenlerden olduğumuza inanıyoruz.

Evimizin karşısında bulunan Mort Şmuni kilisesi, mahallemizin ve çocukluğumuzun bizleri en çok etkileyen yapılarından biriydi. Gerek mimari özellikleri gerekse kiliseye adını veren Mort Şmuni'nin mucizeleri Süryani Cema-

ati üzerinde önemli bir etkisi vardı. Öyle ki; cemaat arasında pek çok kız çocuğuna doğduğunda Şmuni adı verilirdi. Rahmetle andığım annemin ve onun torunlarının bazıları'nın adları da Şmuni'dir. Ben hem Azize Şmuni'nin anısına, hem de babam Mıksi Bahdi ve annem Mıksiye Şemeni Özkök'ün aziz anıları adına bir kitapçık hazırlamaya karar verdim. Düşündüm ki; hemen hemen her kilise veya manastır bir aziz veya bir azizenin anısına yapılmıştır. Ama elde bulunan bilgi ve belgeler yeterli olmadığı için oralari ziyaret edenler genelde kısıtlı bilgiyle yetinmek zorunda kalmışlardır. Bu gerçekten yola çıkarak yapılacak kitapçığın azize Şmuni'nin ve adını taşıyan kilisenin tüm özelliklerini yansıtması gerektiğini düşündük ve bu konuda bilgi birikimine güvendiğim Horiepiskopos Gabriel Akyüz'e başvurudum. Sayın Akyüz önerimi kabul ederek kitapçığın hazırlanmasını üstlendi.

Bu kitapçığın hazırlanmasını üstlenen biri olarak köklü bir araştırma yaptım, birçok kaynak ve belgeye ulaşıp, yararlı bir çalışmaya aracı olmak istedim. Bu kitabın oluşumundaki destek ve onayı için Mardin Metropolitimiz Mor Filüksinos Saliba Özmen'e, kitabın yazarı Horiepiskopos Gabriyel Akyüz'e, fotoğraflayan Lütfi Özgünaydın'a ve tüm emeği geçenlere ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Lütfi ÖZKÖK

PREFACE

A great effort to show Mardin as an important city can be seen these days in order to increase an awareness of the visual and cultural characteristics that make the ancient city of Mardin, which has maintained its cultural identity and represents a crossroads of religions and languages giving it the appearance of an open-air museum. For example: restoration projects, the preparation of brochures and booklets, the provision of sufficient documents and information to those who plan to visit Mardin. All of these, undoubtedly, affect those who live in Mardin, are from Mardin or have given their hearts to Mardin. If these efforts of ownership continue at this pace, we are sure that our Mardin will soon take its place among the other great cities of the world.

The Syrian Orthodox Community has shown the needed interest and sensitivity of ownership to the subject of the restoration of the churches in Mardin. As great lovers of the Mort Shmuni Church, we the Özkök family, believe we are one of those who have shown this sensitivity.

The Mort Shmuni Church which stands across from our home, was one of the most influential monuments of our neighborhood and childhood. Both the architectural characteristics and the miracles of Mort Shmuni whose name the church bears, has had an important affect on the

Syrian Orthodox community. So much that many girls from the diocese were given the name Shmuni. My beloved deceased mother and many of her granddaughters were named Shmuni. Thus, I decided to prepare a booklet in memory of not only Saint Shmuni, but also in memory of my mother Şemeni and father Bahdi Özkök. I got to thinking; almost every church or monastery was built in honor of a saint. But those who visit the churches are forced to be satisfied with limited information due to the fact that there is so little knowledge and are so few documents. I believed that the booklet to be prepared about Saint Shmuni and the church that bears her name should reflect the whole character of both which fact led me to ask assistance from Chorepiscopus Gabriel Akyüz who has a trust-worthy knowlegde of the subject. Rev. Akyüz accepted my suggestion and took on the task of preparing this booklet.

As one who took on the task of preparing this booklet, I did a thorough research of the subject. I tried to be helpful by finding many sources and documents that would aid and be tools for the project. I dedicate this work to Mardin Metropolitan Mor Filüksinos Saliba Özmen for his support and approval, to Chorepiscopus Gabriel Akyüz who wrote the book, to Lütfi Özgünaydın who photographed all the beauties, and to all those who had any part in this booklet's preparation.

Lütfi ÖZKÖK

MARDİN'DEKİ MORT (Azize) ŞMUNİ KİLİSESİ'NİN TARİHÇESİ

1- GİRİŞ

M.Ö. 3 bin yılından başlayarak yerleşim yeri olarak kullanılan Mardin; Roma, Bizans, Artuklu, Akkoyunlu, Osmanlı dönemine ait birçok yapının yanında, Süryani manastır ve kiliselerini de bünyesinde barındıran önemli bir açık hava müzesi gibidir.

Mardin; mimari, etnografik, arkeolojik, tarihi ve görsel değerleriyle zamanın durduğu izlenimi veren, kültürel zenginlikleri barındıran Güneydoğu'nun şiirsel kentlerinden biridir. Mardin'de farklı dini inanışlar paralelinde, sanatsal açıdan da tarihi değeri olan kiliseler, manastırlar, camiler, türbeler vb. dini yapılar da bulunmaktadır.

Bölgede yapılan kazılarda, M.Ö. 4500'den başlayarak Mardin'de yerleşmiş Subari, Hurri, Sümer, Akad, Mitani, Hitit, Asur, İskit, Babil, Arami, Pers, Abgar, Roma, Bizans, Arap, Selçuklu, Artuklu ve Osmanlı dönemine ilişkin pek çok yapıya rastlanır.

Bu kitapçık, kiliseye adını veren Mort (Azize) Şmuni ve 7 çocuğunun yaşam öyküsünü ve kilisenin tarihçesini anlatmaktadır.

2- Mort (Azize) Şmuni Kilisesi'nin Tarihçesi (6. Yüzyıl)

Mardin'de bulunan Mort Şmuni Kilisesi, Antakya Süryani Kadim-Ortodoks Kilisesi'ne bağlıdır. Halen ibadete ve ziyarete açıktır. Mardin Suru'nun dışında ve yeni açılan yolun üstündeki bir yamacın başında, Teker Mahallesi'nde bulunmaktadır. İlk inşa edildiği dönemde manastır olarak kullanıldığına inanılmaktadır. Şehrin, surun dışına taşması ve surun da zarar görmesiyle birlikte, kilise şehrin ortasında kalmıştır. Yapılış tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Mimari açıdan, doğu-batı tarzında, saçak kemerli sütunlarla ve üç nef'ten oluşan, tam beşik tonozlu tarzında yapılmıştır. Mardin'deki Kırklar Kilisesi'ne benzemekte, 6. yüzyıldan kaldığı düşünülmektedir.

Kilise değişik dönemlerde onarım görmüş, üç ayrı restorasyondan geçmiştir.

a) M.S. 1125 yılında Mardin Metropoliti Yuhanna tarafından yenilenmiştir. ⁽¹⁾

b) Kilisenin kuzey dış kapısı ve kilisenin güney ile kuzey

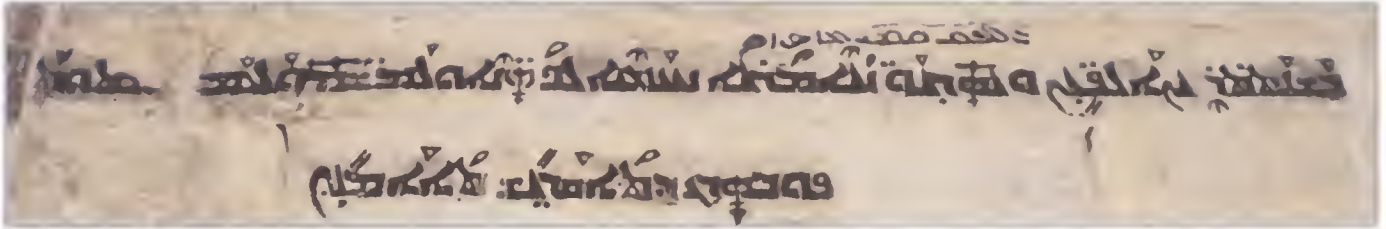

mezbah kapıların duvarlarında görülen Süryanice'nin Estrangeloyo hattıyla yazılan ve birbirinin devamı olan üç ayrı yazıtta şu cümlelere yer verilmektedir. "Moran Mor İğnatiyos

1- Nüzhet-el-İdhan, R.Efrem Barsavm (sonradan patrik), Deyrulzafaran Süryani Matbaası, 1917, sh. 68, Arapça.

Patrik döneminde, Mort Şmuni Kilisesi, 2015 Yunan yılında (MS. 1704) Tanrının arzusu doğrultusunda yenilenmiştir. Bu kilise; papazlar, şımmaslar/diyakoslar ve halkın katkısıyla yenilediği için Allah onları bağışlasın.” Boş noktaların yerindeki yazıt aşındığından dolayı okunamadı. Diğer kaynakların verdikleri bilgiye göre; Musullu Patrik 2. Cercis tarafından yenilenmiştir. Patrik 2. Cercis 6.. -1708 yılları arasında patriklik yaptığını göz önünde bulundurursak yukarıda adı okunamayan patriğin kendisi olduğu anlaşılmaktadır.

c) Ayrıca restorasyonuyla ilgili başka bir yazıt daha kilisenin kuzey dış kapısı üstünde Süryanice-Gerşuni hattıyla yazılı şu kitabeyi okumak mümkün: “MS. 1869 yılında Patrik 2. Yakup döneminde, Mort Şmuni Kilisesi'nin cemaati, kilisenin onarımında çaba sarf ettiler”.

– Azizlere ait tablolar ve basmacılık sanatıyla yapılmış perdeler.

– Gümüştan yapılmış kandiller, haçlar ve kiliselerde kullanılan diğer gereçler.

– Kiliseye eşsiz bir güzellik katan, ahşaptan yapılmış kduşkudşinler. ⁽²⁾

– Ceviz ağacından yapılmış ve Mardin'in yerel sanatını yansıtan dövme demir parçaları ve iri çivilerle kaplanmış dış kapılar.

– Medrese

Batıdaki revakların arkasındaki bölümde bir divanhane/salon ve iki oda bulunmaktadır. Bu bölümün, kiliselerde bulunan ve dini eğitim-öğretimin verildiği bölüm olduğu bilinmektedir. Medresenin kapısı üzerinde

10 satırdan oluşan ve Süryanicenin Estrangelî hattıyla yazılmış bir kitabe dikkati çeker. Kitabenin ilk satırı yıprandığı için oku-

2- Kduşkudşin: Süryanice bir sözcüktür. Üzerinde ayin yapılan bölüme denir. Türkçesi: Kutsalların Kutsalı

namamıştır. Kitabede şunlar yazılıdır:

“2107 yılında M.S. 1796 başımıza gelen tüm olayları bu taş yazmamızın nedeni sizlere bildirmek içindir. Bu olaylar, Mayıs ayın-

dan başlayarak ayına kadar devam etmiştir. Bu dönem içerisinde şehir büyük bir sıkıntıda kalmış, şehrin kapıları kapanmış ve kimseye giriş çıkış izni verilmemiştir. saldırıları yüzünden fakirlere ekmek bulunamamış, herkes nohudun ve etin kilosunu 7 kuruştan (fils) satın alıyormuş. Keçi ciğerinin dahi 10 kuruştan alıcı bulduğu o dönemde halk bu pahalılığa karşın almak istediklerini bulmakta zorlanıyormuş.”

– Revaklar

Kiliseye ayrı bir güzellik katan, kilisenin bütünlüğünü oluşturan saçak kemerli ve sütunlu revaklar, kuzey ve batı yönünde olup, 300 metrekarelik bir avlu içindedir.

– Divanhane

Daha sonraki yıllarda bu yapının üzerine, dış görünüşü oldukça güzel olan ve kilisenin bütünlüğünü ifade eden bir divanhane yapılmış, divanhanenin giriş salonunda Süryanice yazılan bir kitabe, yapılış tarihine ilişkin şu bilgilere yer verilmiştir:

“Tanrının adıyla başlandı ve inayetiyle de sonuçlandı. M.S. 1883 yılında Moran Mor İğnatiyos Patrik 3. Petrus döneminde, Mort Şmuni

Kilisesi'ne bağlı Süryani Kadim Cemaati, bu binanın yapımında gayret gösterdiler. Katkıda bulunan müminlerin hayrını, Rab yüzde 30'unu, 60'ını ve 100'ünü iade etsin. 2194 Yunan yılı (M.S. 1883).”

Divanhanede ayrıca, bazı metropolitlerin de ikamet ettiklerine ilişkin tarihi bilgiler yer almaktadır.

– Çan Kulesi

Kilisenin önemli bölümlerinden biri de Çan Kulesi'dir. Kulenin ustası, Mimarbaşı Cabare Gandura'dır. Üzerinde Arapça şu ifade yer alır:

“25 Mayıs 1910 tarihinde Patrik 2. Abdullah temel taşı atmış ve Musullu Metropolit Tuma (Kassir) Efendi zamanında yapılmıştır.”

Yukarıdaki yazıta benzer, Çan Kulesinin batısında dört satırdan oluşan bir Süryanice-Gerşuni kitabe daha mevcuttur. Kitabe aynı konuyu teyit etmektedir.

– Mezarlık

Geleneksel olarak, tüm Süryani kiliselerinin avlularında mezarlıklar bulunur. Kırklar Kilisesi'nin avlusunda yer alan mezarlık, 1916 yılında kaldırılmışsa da, duvarlardaki mezar taşları halen tüm duvarlarda görülebilmektedir. Mort Şmuni Kilisesi'nin mezarlığı üç bölümden oluşur:

– Avludaki mezarlıkta, taş motifleriyle işlenmiş eski mezarlar bulunmaktadır.

– Kilisenin dış kapısının girişinin solunda özel bir mezarlık bölümü vardır. Kilisenin kuzeyindedir ve kilisenin damıyla bitişiktir. Buraya kilisenin ikinci avlusu da denir. Burada da taş motifleriyle yapılmış güzel mezarlar vardır.

- Kilisenin doğusunda ve kilise müştemilatı dışında kalan eski bir mezarlık bulunur. Bu mezarlığın çevresinde 2000 yılında Kültür Bakanlığı'na kesme taşlarla 1.5 metre yüksekliğinde bir duvar örülmüştür.

4- Son Dönemlerde Yapılan Restorasyon Çalışmaları

Mort Şmuni Kilisesi, yukarıda sıralanan tadilatların dışında da, müminlerin katkılarıyla farklı dönemlerde onarımlardan geçmiş ve bu sayede ayakta kalmıştır. 2005 yılında Mort Şmuni Kilisesi sevdalısı Özkök Kardeşler, Mardin Metropolitimiz Mor Filüksinos Saliba Özmen'in izni ile aslına tamamen sadık kalarak 1 yıl süren geniş kapsamlı restorasyon yaptırmışlardır.

Kilise ve ayvanların zeminlerindeki şap ve molozlar temizlenmiş, kesme Mardin taşı ile aslına uygun olarak kaplanmıştır. Böylece kesme taş sütunlar ortaya çıkartılmış, dökülen tavan sıraları aynı malzemeye onarılmış, tarihi kesme taş duvarlar üstündeki sıvalar kazınarak, kilisenin orijinal haline kavuşması sağlanmıştır.

Sürekli akan damlar aktarılmış, izolasyonları yapılmış ve aslına uygun olarak kesme taşlarla kaplanmıştır. Çürüyen kapı ve pencere doğramaları orijinalindeki gibi masif ceviz ve ferforje demir ile yeniden yapılmıştır. Özetle avize ve mumluğundan mobilyasına kadar tüm donanım yenilenmiş, kilisenin çan kulesinin sütunları da eski haline getirilmiştir. Böylece aslına tümüyle sadık kalınarak uzman kişilere yaptırılan bu restorasyon sırasında eksik bir şey bırakılmamıştır.

Mort (Azize) Şmuni kilisesi aşığı Özkök Kardeşler, bu

restorasyona başlarken enişmeleri de bu çalışmanın içinde olmuşlardır. Katkıda bulunan bu ailelere, Rab yüzde 30'unu, 60'ını ve 100' ünü iade etsin.

5- Mort (Azize) Şmuni ile 7 Çocuğunun Öyküsü

Kiliseye adını veren Mort Şmuni'nin öyküsü, tüm ayrıntılarıyla Tevrat'ın Makboye/Makabeler Kitabının 4. bölümünde anlatılmaktadır. Hazırladığımız bu kitapçığa bölüm özetleri ve ana temaları alınmıştır. Kral Seleukus öldüğünde, kötü ve kibirli bir insan olan oğlu Antiyakus Epifanes tahta geçer. Başa geçer geçmez de, Oniyas'ı başkahinlikten alıp, Oniyas'ın kardeşi Yason'u başkahinliğe getirir. Yason, krala başkahin ünvanı kendisine verilirse, yılda 3 bin 660 talant ödeyeceğini söylemiştir. Bu nedenle kral onu başkahin ve ulusun önderi olarak tayin eder.

Yason, yasaları çiğneyerek, ulusun yaşam biçimini ve yönetimini öylesine değiştirir ki, yalnızca tapınak hizmetini ortadan kaldırmakla kalmaz, ülkenin tam ortasında öğrencilerin çırılçıplak çalıştıkları bir spor okulu kurar. Yapılanlar yüzünden Tanrı'nın adaleti gazaba gelir. Kral buyruklarıyla halkın yasaya bağlılığını yok edemediğini ve tüm tehditlerine rağmen, cezalarının halk tarafından umursanmadığını görür. İşkencelerini arttırır ve halkı yasaya uygun olmayan yemekleri yemeye zorlar.

Kral Epifanes'in amacı, hükümdarı olduğu coğrafyanın sınırlarını daha da genişletmektir. Pers ülkesinin ve diğer ülkelerin kralları, ona boyun eğler. Bu başarılar karşısında gurura kapılan Epifanes, kendi adına paralar, sikkeler bastırır ve kendini ilah ilan eder. Yaptıklarıyla yetinmez, hükmettiği sınırlar içerisinde kendi heykellerini yaptırarak,

herkesin onlara tapmasını emreder. Ayrıca Asi Nehri'nin üzerinde inşa ettirdiği Antakya'yı da "Tanrının Şehri" olarak adlandırır.

Kral Epifanes'in buyruğuna Yahudiler dışında tüm uluslar uyarlar. Yahudiler putlara tapmayı reddedince, Kral Epifanes büyük bir orduyla Kudüs'e saldırır ve Süleyman'ın inşa ettiği tapınakta Zus Tapınağı'nı diker. Ve bu tapınağı herkesin kutsal saymasını ister. Yahudiler de bunu reddeder. Bundan ötürü Kral Epifanes, Yahudilerin büyük bölümünü (80 bin kişi) kılıçtan geçirir, bir bölümünü de tutsak alır. Hayatta kalan Yahudiler ise dağlara ve çöllere kaçarlar.

Kral Epifanes, kendi yerine Filkes denilen bir kişiyi tayin ettikten sonra, ülkesine döner. Epifanes'in Yahudilere uyguladığı baskı ve şiddet, Filkes tarafından da aynen sürdürülür.

Kiliseye adını veren Mort Şmuni'nin öyküsü ise kısaca şöyledir:

Mort Şmuni Yahudilerin Makboye aşiretindedir. M.Ö. 2. yüzyılın ilk çeyreğinde yaşamıştır. Takva yolunda yetişmiştir. Sabırlı, cesur ve bilge bir kadındır. Şalum⁽³⁾ isminde biriyle evlenmiş, 7 erkek çocuk dünyaya getirmiştir. Eşini ne zaman kaybettiği bilinmemektedir. Bilinen, çocuklarını çok iyi yetiştirdiği, onlara Tanrı inancını, sevgisini, korkusunu ve dinin bütün özelliklerini aşıladığıdır.

Sağlam bir eğitim alan çocukları, Kral Epifanes'in tehditlerine boyun eğmemişler, Allah yolundan sapmamışlardır. Kral Epifanes, Kudüs'ten ayrılmadan önce yerine bıraktığı Filkes'e Mort Şmuni ve 7 çocuğu hakkında ihbarda bulun-

3- *Siret el-Kadiset Şmuni ve Nühzet an Kenisetihe Fi Karakuş, Süheyl Kaşa, 1980, sh. 32, Arapça, Şefik Matbaası, Bağdat.*

muş, Filkes de hepsini tutuklayarak, Kral'a teslim etmiştir. Kral'ın baskı ve işkencelerine karşı koyan 7 kardeş ve annelerinin yürekli çıkışları, öykünün esas temasını oluşturur. Mort Şmuni, 7 oğlu ve oğullarının öğretmeni olan bilge Eli'ozor, öykünün erdem uğruna ölen cesur kahramanlarıdır.

Öyküdeki ana tema; Mort Şmuni, oğulları ve bilge Eli'ozor'ın, inançları nedeniyle işkence görerek ölmeleridir. Bu kahramanlar, ölüme yol açan acıları umursamamaya, aklın duygulara egemen olduğunu göstermişlerdir. İnançları uğruna ölenler, taşıdıkları onurdan dolayı da kutlanmışlardır. Onlara işkence edenler de dahil olmak üzere herkes, cesaretleri, kararlılıkları ve dayanıklılıkları karşısında, onlara hayran kalmışlardır. Onların bu cesareti, zorba hükümetin düşmesine neden olurken, dayanma gücüyle zalim hükümdarı yenmiş, kendi topraklarında da bir cesaret timsali olarak sayılmış ve anılmışlardır.

6- Kral Antiyakus ile Bilge Eli'ozor'ın Karşılaşması

Silahlı askerleri ve danışmanlarıyla birlikte yüksek bir yerde duran zalim Kral Antiyakus, korumalarına, her Yahudiyi yakalayıp, putlara sunulmuş yemekleri ve domuz etini yemeleri için, onları zorlamalarını emreder. Kirli yiyecekleri yemek istemeyenler, işkence aleti üzerinde gerilerek, öldürülecektir. İnsanlar toplandıktan sonra, topluluğun önderi Eli'ozor adında yaşlı bir bilge, kralın önüne getirilir. Eli'ozor, kahinlik görevlerini üstlenen bir aileden gelmektedir. Zalim hükümdar tarafından da iyi tanınmaktadır. Mort Şmuni'nin oğullarının öğretmenidir. Yaşlı, saygın ve yasa konusunda bilge biridir.

Bilge Eli'ozor'u görünce, zalim Kral Antiyakus şöyle der:

“İhtiyar! Sana işkence etmeye başlamadan önce, putlara taparak ve domuz eti yiyerek, kendini kurtarmanı öneriyorum. Çünkü yaşına ve ağarmış saçlarına saygım var. Bunlara uzun zamandır sahip olmana karşın, Yahudilerin dinine uyman, senin gerçek bir filozof olmadığını gösteriyor. Madem doğa bize bu hayvanın güzel etini verdi, sen neden onu yemekten sakınıyorsun? Utanç verici olmayan, lezzetli şeylerin tadına varmamak ahmaklıktır. Doğanın armağanlarını hor görmek yanlıştır. Gerçek konusunda kibirli bir görüşe sığınarak, kendi yararına beni hor görmeye devam edersen, çok daha akılsız bir iş yaparsın. Aptalca felsefenin sana verdiği uykudan uyan, boş düşüncelerini dağıt ve yaşına daha uygun bir görüşü benimse. Yaşlılığına acı ve benim insancıl öğüdüme kulak ver. Şunu iyice düşün. Dini-nize bakan bir güç varsa, seni başkalarının zoruyla işlediğin günahlardan sorumlu tutmaz”

Zalim hükümdar, Eli'ozor'u bu şekilde kirli sayılan eti yemeye zorladığında, Eli'ozor söz ister. Konuşmasına izin verildiğinde de, krala ve halka şöyle seslenir:

“Ey Antiyakus! Hayatımıza Tanrının yasasıyla yön veren bizler, yasaya itaat etmemizden daha güçlü bir zorlamanın olmadığını düşünüyoruz. Bu yüzden, bunu hiçbir şekilde çiğnemememiz gerekir. Yasamız, sandığınız gibi gerçekten Tanrısal olmasaydı ve biz bunu yanlışlıkla Tanrısal olarak kabul etseydik, yine de kutsallık konusundaki ünümüzü hiçe saymamız doğru olmazdı. Bu nedenle yasaca kirli yiyecekleri yememizin küçük bir günah olacağını sanmayın. Mesele küçük de olsa, büyük de olsa, yasayı çiğnemenin önemi aynıdır. Çünkü her iki durumda da yasa, eşit bir şe-

kilde hor görülmüş ve çiğnenmiş olur. Sen, felsefemize göre yaşamak mantıksızmış gibi, onunla alay ediyorsun. Fakat yasa, tüm zevk ve isteklerden üstün olduğu için, bize özdenetim öğretir. Ve her türlü acıyı çekmeye razı olup, bunlara dayanmamız için, bizi cesaret konusunda eğitir. Tarafsız olmamız için, adalet konusunda eğitir. Tanrıya gereken saygıyla tapınmamız için, bize kutsallığı öğretir. Bu yüzden, yasaca kirli yiyecekleri yemeyiz. Çünkü yasanın Tanrı tarafından verildiğine inanırız. Yeryüzünü yaratanın bize yasayı vermesiyle tüm doğaya ve bize merhamet gösterdiğini biliriz. Yaşantımız için en uygun olanı yememize izin veren Tanrı, zarar verecek etleri yememizi yasaklamıştır. Yasayı çiğnememiz için bize baskı yapman ve bunu bizimle alay edecek şekilde, nefret ettiğimiz kirli yiyecekleri yemeye zorlayarak yapman, büyük zorbalık olur. Gözlerimi çıkarıp, bağırsaklarımı ateşle yaksan bile, bana gülecek fırsatın olmayacak. Atalarımın yasaya uyma konusundaki kutsal sözlerine karşı gelmeyeceğim. Kutsallık uğruna akıllı davranamayacak kadar yaşlı ve korkak değilim.

Haydi! İşkence aletlerinizi hazırlayın. Ateşi körükleyin. Atalarımızın yasasını çiğneyecek kadar kendi yaşlılığıma acımiyorum.

Ey beni eğiten yasa! Sana ihanet etmem. Ey güzelim özdenetim, seni inkâr etmem. Felsefeye dayalı akıl, seni utandırmayacağım. Onurlu kâhinlik ve yasa bilgeliği seni yadsımayacağım. Sen Ey kral, yasaya göre yaşadığım uzun ömrümü ve yaşlılığımın onurlu ağzını kirletemeyeceksin. Atalarım, ölüm pahasına olsa bile, sizin şiddetinizden korkmayan biri olarak beni tertemiz teslim alacaklar.

Tanrısızlara zulmedebilirsiniz, ama ne sözleriniz, ne de eylemleriniz dinsel ilkelerime egemen olamaz.”

7- Bilge Eli'ozor'ın Şehit Olması

Eli'ozor, zalim hükümdarın söylediklerine bu yürekli sözlerle karşılık verdikten sonra, yanında duran korumalar onu işkence aletlerine doğru şiddetle sürüklerler. Önce yaşlı adamı soyarlar. Ama o, Tanrı sayarlığının zerafetiyle halla giyinik gibi durmaktadır. Kollarını bağladıktan sonra Eli'ozor'ın yüzüne bakan görevli; “Kralın buyruklarına itaat et” diye bağırmaya ve onu kırbaçlamaya başlar. Yaşlı bilge gözlerini göğe kaldırır. Kırbaçlar altındaki bedeni lime lime edilir, kanı oluk oluk akar, buna karşın Eli'ozor sanki bir düşte işkence görüyormuş gibi kılını bile kıpırdatmaz.

Bedeni acılara dayanamayıp yere yığılırken bile, akli şaşmaz bir berraklık sergileyen Eli'ozor, yere düştükten sonra zalim korumalardan biri yanına gider, ayağa kalksın diye karnını tekmelemeye başlar, fakat Eli'ozor, bu acıya da katlanarak, cezayı hor görerek yapılan tüm işkencelere dayanır. Soylu bir sporcu gibi işkencecilere galip gelir. Hatta güçlkle nefes almasına ve kan-ter içinde kalmasına karşın, yürekli çıkışlar yaparak, kendisine işkence edenleri bile şaşkına çevirir.

O sırada kralın çevresindekilerden bazıları Eli'ozor'ın yaşına acıdıkları, ona eski arkadaşlıklarından kaynaklanan yakınlık duyguları besledikleri ve onun dayanma gücüne hayranlık duydukları için, yanına gelip, “Eli'ozor, bu kötü şeylerden ötürü kendini neden akılsızca yok ediyorsun?” diye sorarlar. “Önüne pişmiş et koyacağız. Sen onu domuz eti yemiş gibi yiyerek, kendini kurtar” teklifinde bulunurlar.

Fakat Eli'ozor, bu öneriyle kendisine daha da çok işkence ediliyormuş gibi, şöyle bağırır:

“Ey İbrahim’in çocukları! Korkumuzdan dolayı bize yakışmayan bir rolü oynamak gibi bir alçaklığa düşmeyelim. Çünkü bu yaşa gelinceye kadar gerçeğe uygun bir yaşam sürdürüp, yasaya uygun yaşamamanın getirdiği onuru zedelemeden yaşadık. Şimdi yolumuzu değiştirmemiz akılsızlık olur. Yasaca kirli yemekleri yiyerek, gençlere kötü örnek olursak, onları Tanrıya karşı saygısızlığa özendirmiş oluruz. Korkaklığımızdan ötürü daha uzun bir süre hayatta kalıp, bu süre boyunca herkesin önünde gülünç duruma düşersek, yasalarımız için ölüme kadar dayanmadığımızdan, zalim hükümdar tarafından adam sayılmayarak hor görülürsek, ayıp etmiş oluruz.

Bu nedenle ey İbrahim’in çocukları! Dininiz için soylu bir tavırla ölü.

Ya siz zalim hükümdarın korumaları! Neden hala oyalanıyorsunuz?”

Acılar karşısında Eli’ozor’ın ne kadar cesur olduğunu ve ona acımalarından hiç etkilenmediğini gören korumalar, onu ateşin yanına götürdüler. Orada kötülük yapmak üzere tasarlanmış aletlerle onu yaktılar. Yere atıp burnuna pis kokulu sıvılar döktüler. Kemiklerine kadar yakılıp ölmek üzere olan Eli’ozor, gözlerini Tanrıya dikerek, şöyle seslendi:

“Ey Tanrı! Kendimi kurtarabileceğim halde senin yasan için yakıcı acılar içinde öldüğümü biliyorsun. Halkına merhamet et. Ve bizim çektiklerimiz halk için yeterli sayılsın. Benim kanım onların arınmaları için yeterli olsun. Ve onların yaşamlarına karşılık benim canımı al.”

Bunları söyledikten sonra bu kutsal adam işkenceler altında soylu bir şekilde öldü. Ölüm acıları içindeyken bile, akıl sayesinde, yasa uğruna direnme gücüne kavuştu.

8- Bilge Eli'ozor'a Övgüler

Eli'ozor, tıpkı becerikli bir kaptan gibi, inanç gemisini duygular denizine yönlendirdi. Zalim hükümdarın fırtına kadar sert davranışlarına ve güçlü dalgalara benzeyen işkencelerine yüreklice karşı koydu. Ölümsüzlüğün zafer limanına ulaşana kadar, inancının dümenini hiçbir şekilde sağa sola çevirmedi. Hiçbir kent, savaş araçlarına bu kutsal adam kadar direnmiş değildir.

Ey kâhinliğe layık kâhin!

Yasaca kirli yemekleri yiyerek, saygı ve temizlikten başka birşey tanımayan kutsal dişlerini ve mideni kirletmedin, kutsallığını bozmadın.

Ey Tanrısal yaşamın filozofu!

Yasayla uyum içinde olan adam!

Yasanın yöneticileri böyle olmalı. Kendi kanları ve ölümleri pahasına da olsa, acının asil terleriyle yasayı korumalı.

Sen babamız Eli'ozor!

Görkemli dayanıklılığın ile yasaya olan bağlılığımızı pekiştirdin. Övdüğün kutsallığı inkar etmeyerek, sözünü ettiğin Tanrısal felsefeyi eylemlerinle daha da inandırıcı kıldın.

Ey işkencelerden daha da güçlü ihtiyar!

Ey ateşten de alevli olgun adam!

Ey tutkulardan üstün kral Eli'ozor!

Atamız Harun, buhurdanını yanına alarak kalabalığın arasından koşup, ateş saçan meleği nasıl yendiyse, Harun'un torunu Eli'ozor da ateşte yanıp tükendiği halde, ak-

lını yitirmeyerek sağlam durdu. Bedeni yıpranmış ve dayanıksız, kasları gevşemiş, sinirleri zayıflamış, yaşı ilerlemiş olduğu halde, akıl aracılığı ile gençleşerek, İshak'inkine benzer bir akılla, çok başlı germe aletini etkisiz kıldı.

Ey kutsanmış yaşa gelen, ağarmış onurlu saçlara sahip ve yasaya uygun bir yaşantısı olan, ölümün sadık mührüyle yetkin kılınan adam!

Sen de tıpkı atalarımız İbrahim, İshak ve Yakup gibi, Tanrıya olan bağlılıkla acıya katlanarak, duygularının üstesinden geldin. Çünkü ancak bilge ve cesur olanlar duygularının efendileri olabilirler.

9- Mort (Azize) Şmuni'nin Oğullarının Öldürülmesi

Zalim Kral Antiyakus, Bilge Eli'ozor'ın yasaca kirli yiyeceği yemesini ve putlara tapmasını sağlamada etkisiz olunca, bu durumu bir yenilgi sayarak, büyük bir öfke içinde diğer İbrani esirlerin getirilmesini emretti. Hükümdarın buyruğuna göre; kirli yiyeceği yiyenler özgür bırakılacak, yemek istemeyenlere ise daha ağır ve acımasız biçimde işkence edilecekti. Zalim hükümdar bu buyrukları verdikten sonra, yakışıklı, alçakgönüllü, soylu ve her işte yetenekli olan yedi kardeş, yaşlı anneleri ile birlikte, kralın önüne getirildiler. Zalim hükümdar, onların annelerinin çevresinde bir koro gibi toplanmasından mutluluk duydu. Görünüşlerinden ve soyluluklarından etkilendi. Gülümseyerek yaklaşmalarını istedi ve onlara şöyle seslendi:

“Gençler! Olumlu duygularla her birinizi takdir ediyor, sizin gibi kardeşlerin güzelliğine ve sayılarına saygı duyuyorum. Biraz önce işkence edilen yaşlı adamla aynı delice

tutumu sergilememenizi öneriyor, sözümü dinlemenizi ve size arkadaşça yaklaşımından yararlanmanızı öğütlüyorum. Buyruklarıma uymayanları cezalandırabildiğim gibi, bana uyanları ödüllendirebilirim de.

Bana güvenin! Ulusunuzun atalarından kalan geleneksel

yaşam biçiminden vazgeçerseniz, hükümetimde yetkili konumlara sahip olabilirsiniz. Grek yaşam biçimini benimseyip, yaşamlarınızı değiştirin. Böylece gençliğinizden zevk alırsınız. Ama söz dinlemeyerek beni öfkeliendirirseniz, beni, korkunç ceza ve işkencelerle her birinizi yok etmeye zorlamış olursunuz. Bu nedenle

kendi kendinize acıyın. Düşmanınız olan ben bile, gençliğinize, yüreğinizin saflığına acıyorum. Söz dinlemezseniz, işkence aleti üzerinde ölmenizden başka birşey elinize geçmeyecektir. Bunu unutmayın!”

Kral Antiyakus, bunları söyledikten sonra, korkup yasa- ca kirli yiyeceği yemek için ikna olsunlar diye, yedi kardeşin ve annelerinin işkence aletlerinin önüne getirilmelerini buyurdu. Muhafızlar, tekerlekleri, kemikleri yerinden çıkaran aletleri, bedeni gererek işkence yapan araçları, çengel- leri, mancınıkları, kazanları, mangalları, parmağı sıkı-

aletleri, demir pençeleri, kısıkları ve körükleri önlerine koyduktan sonra, hükümdar konuşmasını şöyle sürdürdü:

“Korkun gençler; çünkü inandığınız adalet, baskı altındayken işlediğiniz günahlar için merhametli olacaktır.”

Ancak yedi kardeş, kralın ikna etmeye çalışan sözlerini duymalarına ve korkunç işkence aletlerini görmelerine karşın, yalnızca korkmamakla kalmayıp, kendi felsefeleriyle zalim hükümdara karşı koydular ve onun zorbalığını sağlam mantıklarıyla hiçe saydılar. Bu yedi kardeş, cesur ve yiğit olmasalardı, belki şunları söyleyebilirlerdi:

“Bu kral sözünü dinlersek, bize iyi davranılacağını söylüyor. Gençliğimize ve annemizin yaşına acıyalım. Söz dinlemezsek öleceğimizi ciddi bir şekilde düşünelim. Bu güzel yaşamdan kendimizi yoksun etmeyelim.”

Ama bu gençler, işkence görmek üzere oldukları halde, ne bu sözlerden birini söylediler, ne de ciddi bir biçimde düşündüler. Çünkü onlar, duyguları hor gördüler ve şiddetli acılara hazırlandılar. Böylece zalim hükümdar onlara yasaca kirli yiyeceği yemeleri yolunda yaptığı öneriyi bitirir bitirmez, hep birlikte, tek bir düşünceden çıkmış gibi olan şu sözleri söylediler:

“Niye oyalanıyorsun, ey zalim hükümdar? Çünkü biz atalarımızın buyruklarını çiğnemektense, ölmeyi yeğleriz. Yasaya ve öğütçümüz Musa'ya içtenlikle uymazsak, atalarımızı utanca boğarız.

Ey yasadışı olanı öneren zalim hükümdar! Bize duyduğun nefretle, kendimize acıdığımızdan çok bize acıma. Çünkü yasayı çiğnersek, bize güvenlik sağlayacak olan bu merhametini, ölümden daha acı sayarız. İşkenceyle bizi öldüreceğin tehditleriyle, bizi korkutmaya çalışıyorsun. Biraz

önce Eli'ozor'ın sergilediği örnekten hiçbir şey öğrenmemiş, hiç ders almamış gibisin. Eğer İbranilerin ihtiyarları, işkence gördüklerinde, inançlarına bağlı kaldırsa, biz gençlerin de, yaşlı öğretmenimizin üstesinden geldiği zor-baca işkenceleri hor görerek ölmemiz daha uygun olur.

Bu nedenle ey zalim hükümdar! Bizi sına ve eğer inancımızdan dolayı bizi öldürürsen, işkence ederek bize zarar verebileceğini sanma. Çünkü biz, bu zorlu yola dayanarak, erdem ödülüne kavuşacak, uğruna acı çektiğimiz Tanrı'yla birlikte olacağız. Ama sen bize karşı bu kana susamışlığından dolayı, haklı olarak Tanrı'nın adaletinin ateş ile verdiği sonsuz acıyı çekeceksin.”

10- Birinci ve İkinci Kardeşlere İşkence Edilmesi (AFĞİM VE ANTUNİYOS)

Kardeşlerin bu sözleri üzerine daha da hiddetlenen hükümdar, onlara yalnızca sözünü dinlemedikleri için kızmakla kalmadı, kendisinin iyi niyetli yaklaşımına karşın, nankörlük ettiklerini de düşündü. Öfke içinde muhafızlarına işkenceye başlamalarını buyurdu. Kralın buyruğu uyarınca muhafızlar, en büyük ağabeyi öne getirerek gömleğini çıkarıp, ellerini ve kollarını kayışla bağladılar. Kendileri yoruluncaya kadar onu kırbaçladılar. Sonuç alamayınca da germe aleti üzerine yerleştirdiler. Bu soylu en büyük kardeşi alet üzerinde gerdikten sonra, kollarını ve bacaklarını eklem yerlerinden çıkardılar. O ise her eklemi yerinden çıkarıldığında zalim hükümdara şöyle seslendi:

“Vahşi düşünceli, iğrenç ve zalim hükümdar! Beni, Tanrısal adaletin düşmanı bir katil olduğum için, ya da saygı-

sız davrandığım için değil, Tanrı'nın yasasını koruduğum için böyle parçalıyorsun.”

Muhafızlar, “İşkenceden kurtulabilmek için yemeği kabul et” dediklerinde ise şöyle devam etti: “İğrenç dalkavuklar sizi, germe aletiniz benim mantığımı boğacak kadar güçlü değildir. Kollarımı kesebilir, bedenimi yakabilir, eklemelerimi çevirebilirsiniz, ama bu işkencelerin hepsinden geçerek, sizi İbrani çocuklarının erdem konusunda yenilmez olduklarına ikna edeceğim.”

O, bunları kralın ve hazır bulunanların yüzüne haykırdığı sırada, görevliler onun altında ateş yaktılar. Alevler yükselirken aleti daha da gerdiler. Germe aleti tamamen kanla kaplandı. Kor yığınları pıhtılanan kan tarafından söndürüldü. Aletin milinden et parçaları düşmeye başladı. Kemiklerini bağlayan kirişler çoktan koptuğu halde, İbrahim'e layık olan büyük oğul, cesur genç, soylu bir şekilde hiç inlemeden işkenceye dayanarak, ölümsüzlüğe kavuştu.

Ölmeden önce de kardeşlerine şöyle seslendi:

“Kardeşlerim! Mücadelede beni örnek alın, görevinizi terk etmeyin ve cesur aile bağlarımızdan vazgeçmeyin. İnanç uğruna kutsal, soylu savaşı sürdürün. Bu şekilde atalarımızın Tanrı'sı, ulusumuza merhamet eder ve lanetli zalim hükümdardan öç alır.”

Son sözlerini söyledikten sonra aziz genç adam, yaşamla bağını kopardı.

Herkes onun cesaretine ve söylediklerine hayret ederken, muhafızlar onun bir küçüğünü getirdiler. Ellerine demir eldivenler geçirdikten sonra, onu işkence makinesine ve mancınığa bağladılar. İşkenceye başlamadan önce, ona ye-

mek isteyip istemediğini sordular. Onun soylu kararını dinledikten sonra, demir eldivenli canavarlar, eklemlerini kopararak, bedenini çenesine kadar açtılar ve kafa derisini çıkardılar. O bu şiddetli acıya sabırla dayanarak, “Atalarımızın inancı uğruna her türlü ölüm tatlıdır” dedi ve zalim hükümdara şöyle seslendi:

“İnanç uğruna dayanma gücümüzün, senin küstah zorbalığını yenişini izlediğinde, sana benden daha çok işkence edildiğini düşünmüyor musun? Ben acılarımı erdemden doğan sevinç ile hafifletiyorum. Ama sen saygısızlıktan gelen tehditlerle işkence çekiyorsun. Ey iğrenç ve zalim hükümdar! Tanrı'nın gazabının yargısından kaçamayacaksın.”

11- Üçüncü ve Dördüncü Kardeşlere İşkence Edilmesi (HUZİYO VE ELİ'OZOR)

İkinci kardeş de görkemli bir ölüme katlandıktan sonra, sıra üçüncü kardeşe geldi. İşkencenin yapılacağı meydana getirilen genci, pek çok kişi, yasaca kirli eti yiyerek, kendini kurtarması için uyardılar. Ama o, “Bu ölenlerin babası benim de babamdır. Aynı anne beni de doğurdu. Aynı öğretmenlerle yetiştiğimi bilmiyor musunuz?” diye bağırdı. Ve şöyle devam etti:

“Beni ağabeylerime bağlayan soylu kan bağıını inkâr etmeyeceğim. Eğer işkence edecek başka aletiniz varsa, onu da bedenime uygulayın, ama isteseniz de canıma dokunamazsınız”

Görevliler, genç adamın yürekliliğinden ötürü öfkelenip, kullandıkları işkence aletleriyle, ellerini ve ayaklarını yerinden, kollarını ve bacaklarını oyuklarından çıkararak onu

parçaladılar. Parmaklarını, kollarını, dirseklerini kırdılar. Herhangi bir şekilde ruhunu kıramadıkları için, aletlerini bıraktılar. Ve İskitler'e yaptıkları gibi, tırnaklarıyla kafa derisini çıkardılar. Germe aletini getirdiler. Omurga kemikleri yerlerinden oynayan genç adam, kendi parçalanmış bedenini ve iç organlarından akan kanı gördü. Tam ölmek üzereyken şöyle seslendi:

“Ey iğrenç ve zalim hükümdar! Biz dindar eğitimimiz ve erdemimizden dolayı acı çekiyoruz, ama sen de saygısızlık ve kana susamışlığından ötürü sonsuz acılar çekeceksin.”

O da ağabeylerine yaraşır biçimde öldükten sonra, görevliler dördüncü kardeşi de içeriye sürükleyip şöyle dediler:

“Sana gelince, ağabeylerinin deliliğine kapılma, kralın sözünü dinle ve kendini kurtar”

Ama o da ağabeyleri gibi cesaretle direnerek şöyle seslendi:

“Beni korkutacak kadar sıcak ateşiniz yoktur. Hayır, ağabeylerimin kutsanmış ölümleri, zalim hükümdarın sonsuza dek yok olması ve dindar olanların sonsuz yaşamı adına söylüyorum ki, soylu aile bağlarımızı yadsımayacağım. Yeni işkenceler icat et, ey zalim hükümdar! Öyle ki biraz önce işkence edilenlerin kardeşi olduğumu öğrenebilesin”

Yüzüne karşı söylenen bu yürekli sözlere çok sinirlenen hükümdar Antiyakus, kana susamış bir şekilde genç adamın dilinin kesilmesini buyurdu. Bunun üzerine cesur genç, “Konuşmamı sağlayan organımı yok etseniz bile, Tanrı dilsizleri duyuyor. İşte benim dilim, onu kesip atın, ama yine de aklımı dilsiz kılamayacaksınız. Tanrı uğruna

bedenimizin her organının parçalanmasını sevinçle karşılıyoruz. Tanrı sizi tez günde ziyaret edecek, çünkü siz Tanrı'yı öven ilahilerin ezgilerini söylemiş bir dili kesiyorsunuz" diye bağırdı.

12- Beşinci ve Altıncı Kardeşlere İşkence Edilmesi (AFSAFUNO VE AFİFOS)

Dördüncü kardeş de merhametsizce işkence görüp öldüğünde, beşincisi ayağa fırlayıp, "Ey zalim hükümdar! Ben erdem uğruna işkence edilmeyi reddetmeyeceğim. Kendi isteğimle geldim. Öyle ki, beni öldürerek daha çok suç işlediğin için göksel adaletin verdiği cezayı göresin. Ey erdemden nefret eden, insanlıktan nefret eden, yaptıklarımızın hangisi için bizi bu şekilde yok ediyorsun? Her şeyi yaratana saygı gösterdiğimiz ve onun erdemli yasasına göre yaşadığımız için mi? Bu davranışlar işkenceyi değil, onurlandırılmayı hak eder. İnsani duyguları anlamış olsaydın ve Tanrı'nın sağlayacağı kurtuluşu umut etseydin, bunları yapmazdın. Ama görünen o ki, sen Tanrı'ya yabancı ve O'na hizmet edenlere düşman birisin" dedi.

Bunları söylerken muhafızlar onu bağlayıp mancınığa kadar sürüklediler. Onu diz üstü bağladılar ve demir prangalar takarak sırtını germe aletinin kısıksına kadar büktüler. Öyle ki arkaya doğru akrep gibi kıvrılan vücudunda bütün organları yerinden oynadı. Bedensel acılar içinde güçlüğü nefes alırken son olarak şunları söyledi:

"Zalim hükümdar! Bana istemeden büyük iyilikte bulunuyorsun. Çünkü bu asil acılar aracılığı ile yasa için dayanma gücümüzü göstermemize olanak tanıyorsun."

O da öldükten sonra, daha çocuk yaştaki altıncı kardeş içeri alındı. Zalim hükümdar onun yasaca kirli yiyeceği yiyip, serbest bırakılmaya istekli olup olmadığını sorduğunda o, “Ben ağabeylerimden daha genç olabilirim, ama akılda onlarla eşitim” dedi. “Bu amaç için doğup eğitildiğimize göre, aynı ilkeler için ölmemiz uygun olur. Kirli yemeği yemediğim için bana işkence etmek niyetindeyseniz, işkence etmeyi sürdürün” diye de ilave etti.

Bunları söyledikten sonra görevliler onu germe aletine götürdüler. Aletin üzerine çıkararak sımsıkı gerdiler. Gerilmenin etkisiyle beli kırıldı ve altta yanan ateşle kavrulmaya başladı. Ateşte ısıtılmış keskin şişler sırtına saplandı ve iç organlarının yakılması için göğsü delindi. İşkence sırasında çocuk yaştaki bu soylu genç son olarak şunları söyledi:

“Kutsallığa yaraşan bu mücadele, çok sayıda kardeşimizin inanç uğruna acı çektiği ve yenilmediği bir mücadele oldu. Ey zalim hükümdar! Unutma ki dinsel bilgi yenilmezdir. Ben de soyluluk ile donanmış olarak, ağabeylerimle birlikte öleceğim. Sen ki gerçekten inananların düşmanı oluyor, çeşitli işkence yolları geliştiriyorsun, senin üzerine büyük bir öç alıcı getireceğim. Biz altı kardeş, sizin zorbalığınızı felç ettik. Ne düşüncemizi değiştirmemiz konusunda bizi ikna edebildin, ne de bizi kirli yemekleri yedirtmeyi başardın. Bu senin yenildiğin anlamına gelmiyor mu? Unutma! Bizim için senin ateşin soğuk, mancınıkların acısız, şiddetin güçsüzdür. Çünkü bizim üzerimizde bir zalimin muhafızları değil, Tanrı yasası egemendir. Bu nedendir ki, kendimizi yenilmemiş sayıyor ve akla sıkı sıkıya tutunuyoruz.”

13- Yedinci Kardeşe İşkence Edilmesi (MARKELOS)

Altıncı kardeş de kazana atıldıktan ve ağabeyleri gibi kutsanmış ölüme kavuştuktan sonra, yedinci ve en küçük kardeş öne getirildi. Zalim hükümdar, diğer kardeşler tarafından şiddetli biçimde kınanmış olmasına karşın, genç çocuğu kelepçeler içinde görünce ona çok acıdı. Yaklaşmasını işaret ederek, ikna edici şu sözleri söyledi:

“Kardeşlerinin aptallığının sonucunu görüyorsun. Söz dinlemedikleri için acılar içinde öldüler. Sen de söz dinlemezsen, kötü bir işkenceyle, zamanını doldurmadan öleceksin. Ama ikna olursan, arkadaşım olup, krallığın yönetiminde bir önder bile olabilirsin.”

Çocuğu bu sözlerle ikna etmeye çalıştıktan sonra, oğullarını yitiren anneye merhamet gösterdi. Acılı anneden sonra ve en küçük çocuğunun söz dinleyerek, kendisini kurtarması için yardım istedi. Ancak altı oğlunun işkenceler altında ölümüne tanık olan yaşlı anne, geri adım atmadı. İbrani diliyle krala ve yandaşlarına bir öğüt verdi. O sırada ölüm sırası kendisine gelen çocuk da, “Beni bırakın, kral ve yanındaki arkadaşlarıyla konuşayım” dedi. Görevliler, çocuğun bu sözlerine çok sevinerek ve umutlanarak onu hemen bıraktılar. Çocuk en yakında duran kazanın yanına koşarak şöyle seslendi:

“Seni Tanrı tanımaz zalim hükümdar! Bütün kötü insanların en saygısız! Krallığın da dâhil olmak üzere Tanrı'dan iyi şeyler aldığı halde, O'nun kullarını öldürmekten ve inancına bağlılıkla davrananlara germe aleti üzerinde işkence etmekten utanmadın mı? Bu nedenle adalet sizin için

şiddetli ve sonsuz bir ateş ile işkenceler hazırladı. Bunlar yaşamınızın sonuna kadar sizi bırakmayacaktır.

Sen en vahşi canavar! Bir insan olarak senin gibi duygulara sahip olan, seninle aynı topraktan yaratılan bu insanların dillerini kesmekten, onlara bu şekilde zulmetmekten ve işkence etmekten utanmadın mı? Onlar soylu ölümleriyle Tanrı'ya karşı olan görevlerini kesin olarak yerine getirdiler. Ama sen, erdem uğruna mücadele edenleri nedensiz öldürdüğün için hüngür hüngür ağlayacaksın. Ben de ağabeylerimin üstün ve soylu davranışlarını terk etmeyeceğim. Ben ulusumuza merhamet etmesi için atalarımızın Tanrı'sına yalvarıyorum. O senden, yaşadığın sürece ve öldükten sonra da öç alacaktır”

Genç çocuk bu konuşmayı yaptıktan sonra, kendini kazanların içine atarak, yaşamına son verdi.⁽⁴⁾

14- Yedi Kardeşlerde Aklın Egemenliği

Bu yedi kardeş, acı çekmeyi hor görerek, yasaca kirli yemeği reddederek, Tanrı'nın önünde övgüye değer akıl aracılığıyla duygulara üstün geldiler. Çünkü bu kardeşler, hem duygulara, hem de acılara egemendiler. Onlar bir bakıma kutsal bir din korosu oluşturdular.

“Kardeşler, yasanın uğruna kardeşler gibi ölelim. Asur'da aynı ateş denemesini hor gören üç genci örnek alalım. Dindarlığımızı gösterdiğimizde korkak olmayalım” diyerek birbirlerini yüreklendirdiler.

Birisi, “Cesaret, kardeş!” dediğinde, başka bir kardeş,

4- *Yusifus Tarihi, Arapça, No:... sh. 52-64, Ve Eski Ahit'in Makboye 4. Bölümü, Türkçe.*

“Soylu bir şekilde dayan” dedi. Bir başkası da, “Nereden geldiğinizi ve İshak'ın babası tarafından din uğruna öldürülmek üzere kendini nasıl teslim ettiğini anımsayın” diyerek onları yüreklendirdi.

Her biri birbirine bakarak ve yılmayarak, “Bütün yüreğimizle kendimizi bu yaşamı bize veren Tanrı'ya adayalım, bedenlerimizi yasanın desteği olarak kullanalım. Bizi öldürdüğünü sananlardan korkmayalım, çünkü canın savaşı kadar Tanrı'nın buyruğunu çiğneyenlerin önünde duran sonsuz ve şiddetli acının da tehlikesi büyüktür. Bu nedenle dinsel akıl olan özdenetimin tüm silahlarını kuşanalım, çünkü ölürsek, İbrahim, İshak ve Yakup bizi içeri alacak ve bütün atalarımız bizi övecek” dediler.

Geri kalanlar, ölüme sürüklenen her bir kardeşe şöyle seslendiler:

“Kardeş! Bizi ya da bizden önce ölen kardeşleri utandıрма!” Aynı yasa tarafından eğitilen, aynı erdemlerle donatılan, doğru yaşama ilişkin ilkeleri olan ve birbirlerine derin kardeşlik sevgisiyle bağlı olan bu yedi kardeşin işkenceye karşı gösterdikleri direnç ve ortak çaba, hem iyi niyetlerinin hem de birlikteliklerinin göstergesiydi. Onlar inançlarının da yardımıyla kardeşlik sevgisini daha da güçlendirdiler. Ayrıca, işkenceyi reddetmemeleri için birbirlerini yüreklendirdiler. Öyle ki yalnızca şiddetli acıları hor görmekle yetinmediler, kardeş sevgisinin sınır tanımazlığında da yetkinleştiler.

Yedi kardeşin inançları uğruna sergiledikleri kutsal ve uyumlu birliktelik, hiçbirinin korkakça davranıp ölmekten çekinmemesi, hepsinin sonsuz yaşama giden yarışta acele etmesi, akıl uğruna ölmeye razı olmalarının işaretidir. Bağlılık ruhuyla hareket etmelerinin sonucudur.

Onlara “Kutsal Yediler ve Uyum Kardeşleri” de denir. Yaradılışın yedi günü, bir koro dansıyla inancın çevresinde nasıl dönerse, bu gençler de bir koro oluşturarak, işkence-nin yedi katlı korkusunu yendiler ve onu etkisiz kıldılar. Onlar için yazılıp söylenenleri okuyan herkes, onlara ve yaptıklarına saygı duydu. Şimdi bile insanlar o genç adam-ların çektiği acıları okuduğunda titremektedir.

Ama unutmamak gerekir ki, o yedi kardeş ve anneleri, bugün bile duyduğumuzda, okuduğumuzda bizleri titreten şeyleri, onlara yapılan tehditleri yalnızca görmekle, duy-makla kalmadılar, acılara da sabırla katlandılar. Şimdi sor-mak gerekir. Şiddetli ve çabucak yakan bir ateşin gücünün, bedenleri hemen yakmasından daha acı ne olabilir? Bundan daha çok acıyı ne verebilir?

15- Kutsal Yedilerin Annesi

(MORT (Azize) ŞMUNİ)

Yedi oğlunun da, gözü önünde işkence edilerek öldürül-mesi, yaşlı kadın için dayanılması zor bir acı oldu. Bu an-nenin yüreği yedi genç adamın işkence görmesine katlandı. Bir annenin çocuklarına karşı olan sevgisinin boyutları dü-şünüldüğünde, bu acının ne demek olduğu daha kolay an-laşılır. Bırakın insanları, düşünceden yoksun hayvanlar bi-le, yavrularını kayırır ve onlara sevgi duyar. Örneğin vahşi olmayan kuşlar, damlarda yuva yaparak yavrularını korur-lar. Diğerleri ise tehlikeli kanyonlarda, oyuklarda ve ağaç-ların tepelerinde yavrularını doğurup düşmanlarını kovar-lar. Kovamadıklarında da yavrularının çevresinde uçarak onları korumaya çalışırlar. Onları sevginin acısıyla öterek uyarmaya çalışırlar. Yine arılar bal peteği yapma zamanı

gelince, düşmanlarına karşı kovanlarını, iğnelerini kullanarak kendilerini ölümüne savunurlar. Hayvanların bile yavrularını korumak için aldığı önlemler böyle iken, bir annenin çocuklarına duyduğu sevgi ve bağlılık hangi önlemleri akla getirmez ki? Ancak bu yedi kutsal gencin anneleri olan Mort Şmuni'nin, çocuklarından daha değerli olan bir inancı vardı: Çocuklarına duyduğu tüm tutkuya karşın, inancından ödün vermemek. Çünkü o İbrahim ile aynı düşünce-deydi.

Anne Şmuni'nin önünde iki yol vardı: Ya inanç yolu, ya da zalim kralın söz verdiği gibi, bir süre için yedi oğlunu korumanın yolu. O inancı daha çok sevdi ve sonsuz yaşama kavuşmak için onları koruyan inancı tercih etti. Oysa doğum sancıları çeken her anne gibi, çocuk doğuran her anne gibi, o da kendi çocuklarını çok sevmiş, çok emek vermişti.

Yedi çocuğu için hamileliği süresince büyük sevgi beslemiş, doğum sırasında her biri için çok sancı çekmişti. Tüm bunlara karşın, Tanrı'dan korktuğu için çocuklarının geçici bir süre güvenlikte olmasını değersiz gördü. Ve oğullarının soyluluğu ve yasaya olan bağlılıkları karşısında da, onlara karşı yüreği daha da kabardı ve gururla doldu.

Mort Şmuni'nin oğulları, doğru, özdenetimli, cesur, yüce ruhlu ve birbirlerini çok seven kardeşlerdi. Kurallara uyarak, ölümleri pahasına da olsa, annelerinin sözünü dinlediler. Bu yedi kardeş, annelerinin kendilerine duyduğu sevginin farkındaydılar. Onlar işkence görürken, annelerinin çok acı çektiğinin bilincinde idiler. Bunca etkene karşın, bu zorlu işkenceler, hiçbirinin aklını çecek kadar güçlü olamadı. Bir an bile inançlarından vazgeçmediler. Anne-

leri de, direnç göstermede oğullarından geri kalmayarak, her çocuğunu teker teker inançları uğruna ölüme gitmeye teşvik etti.

Her iki tarafın da gösterdiği olağanüstü direnci ve özveri-riyi ancak inanca olan bağlılıkla açıklamak mümkündür. Bunun adı ana-baba sevgisinin kutsal doğallığı, şefkati ve özverisidir.

Bunun adı ana ve babaların yavrularına verdiği değer ka-dar inançlarına duyduğu bağlılıktır.

Bunun adı anaların, yavruları için yılmadan çektiği bit-mek bilmeyen acıdır. Öyle ki bu anne, çocuklarına tek tek işkence edildiğini ve onların acımasızca yakıldıklarını gör-düğü halde, inancı yüzünden tutumunu değiştirmemiştir. Oğullarının vücudunun ateşte yanmasını, el ve ayak par-maklarının yerlere saçılmasını, yüz derilerinin bir maske gibi soyulmasını görmüştür. Çocuklarına yapılan bu işken-celer, ona çektiği doğum sancılarından daha acı gelmiştir. Bu dayanılmaz acıları tek başına çekerken, inancına olan bağlılığını kanıtlamış, ne büyük oğlu son nefesini verdiğin-de, ne ikinci oğlu büyük acılar içinde annesinin yüzüne baktığında, ne de üçüncü oğlu öldüğünde bir an bile geri adım atmamıştır.

Yeri doldurulmaz kayıplarının yarattığı büyük acısıyla cesaretle yüzleşmiş, oğullarının yüzünde ölümün işaretleri-ni gördüğü anda bile ağlamamıştır. Bir anne düşünün ki, çocuklarının eti diğer çocuklarının eti üzerinde yakılsın. Kesilmiş elleri, derisi yüzülmüş başları birbirinin cesedi üzerine düşsün. Bunun ne demek olduğunu ancak ana-baba olanlar ve yüreğinde insan sevgisi, insan sıcaklığı taşıyan-lar anlayabilir.

Gören gözler ve duyan kulaklar için, en içli ezgilerden daha etkili, en güzel kuğu şarkılarından daha anlamlı sözleri, bu çocuklar, işkence altındayken annelerine söylediler. Anneleri ise oğullarına tekerlekler üzerinde ve sıcak şişlerle işkence edildiğinde, çok büyük acı çekmesine karşın, ağlamayarak direncini kanıtladı. Dinsel aklın gücüyle, kendi ana sevgisini harmanlayarak dimdik durdu. Yedi çocuğunun yok oluşuna, ustalıkla gerçekleştirilen çeşitli işkencele-re tanık olduğu halde, bu soylu anne, Tanrı'ya inancı sayesinde hiçbirini önemsemedi. Kendi yüreğinin derinliklerinde hesaplaştı. Doğayı, ailesini, çocuk sevgisini, oğullarının işkence görmesini yeniden düşündü ve şuna karar verdi:

O şu anda elinde iki oy pusulası tutuyordu. Birisi ölüm için, diğeri de çocuklarının kurtuluşu için... Tüm bunların sonunda acılı anne, yedi oğlunu kısa bir süre için koruyabilecek kurtuluşu onaylamadı. Ama Tanrı'dan korkan İbrahim'in kızı olarak onun dayanma gücünü anımsadı.

Ey yasayı haklı çıkaran ulusun annesi!

Ey dinin savunucusu, yarışın ödülünü yüreğinde götüren!

Ey direnç ve katlanma konusunda erkeklerden daha soylu olan!

Ey dayanmada adamlardan daha yürekli olan!

Tıpkı Nuh'un Gemisi'nin evrensel tufanda dünyayı taşıyarak dalgalara güçle dayanması gibi, sen de yasanın koruyucusu, her yandan duygularının seli ve şiddetli rüzgarlara benzer etkilerle oğullarının işkence görmesine soylu bir şekilde dayandın ve dine saldıran kış fırtınalarına sarsılmadan karşı koydun.

Yedi oğlu olan yaşlı bir kadın, çocuklarının işkence edilerek öldürüldüğünü görmeye dayanabiliyorsa, dinsel akılın duygulara egemen olduğu kabul edilmelidir. Bu kadın çocuklarına yapılan işkencelere bir anne yüreğinin tüm sınırlarını zorlayarak katlanırken, aynı zamanda da erkeklere özgü olduğu sanılan “duyguları bastırma ve onlara egemen olma” özelliğinin de, erkeklere has bir duygu olmadığını kanıtlamıştır.

Bir kadının da, en şiddetli işkenceleri hor görebileceğini göstermiştir. Onun oğullarına duyduğu doğal anne sevgisi öylesine güçlü ve alevlidiki, ne Daniel'in çevresindeki aslanlar bu kadar vahşi, ne de Mişael'in atıldığı ateş bu denli sıcaktı. Bu anne dinsel akıl sayesinde bu kadar yoğun ve büyük acılara katlandı ve içindeki büyük yangını söndürmeye çalıştı.

Şimdi gelelim işin diğer boyutuna ya da madalyonun diğer yüzünü görmeğe... Bu yaşlı anne bu büyük acı karşısında yılsaydı, evlatları için yas tutar ve belki de şöyle derdi:

“Yedi çocuk doğurduktan sonra, şimdi çocuksuz bir anneyim, zavallı ve mutsuzum. Ey boşuna olan yedi doğum, yedi yararsız hamilelik! Meyvesiz ve sonuçsuz kalan emzirmelerim ve beslemelerim!

Ey Oğullarım! Sizler için doğum sancılarımın yanında ondan daha da büyük acılar veren kaygılar çekerek sizleri büyüttüm. Vah bana, her şey boşuna mıydı? Bazılarınız bekâr, bazılarınız evliydiniz ama henüz çocuklarınız yoktu. Şimdi ben yapayalnız kaldım, ne çocuklarınızı göreceğim. Ne de “büyükanne” diye çağırılmanın mutluluğunu tadacağım. Vah bana, benim bu kadar çok ve bu kadar güzel çocuklarım varken şimdi dulum, yalnızım ve çok kederliyim. Ayrıca ben öldüğümde, oğullarımdan hiçbiri beni gömemeyecek.”

Ancak İçinde Tanrı inancı ve korkusu olan bu kutsal anne, ne böyle bir ağıt yaktı, ne oğullarını ölümden caydırma-ya kalktı, ne de onların işkenceler altında ölmelerinden ötürü kederlendi. Bilakis kararlı bir şekilde oğullarını inanç uğruna öldüklerine inandırarak onları ölüme teşvik etti.

Ey anne, dinin amaçları için savaşan Tanrı askeri, ihtiyar kadın!

Kararlılıkla direnerek, zalim bir hükümdarı bile yenerek, sözde ve özde bir erkekten bile daha güçlü olduğunu kanıtladın. Sen ve oğulların birlikte tutuklandığınızda, Bilge Eli'ozor'a işkence edilişini izlediğinizde, sen oğullarına şöyle seslendin:

“Ey oğullarım! Ulus için tanık olmak üzere, soylu bir mücadeleye çağrıldınız. Atalarımızın yasası için gayretle savaşın, çünkü yaşlı bir adam olan Eli'ozor, din uğruna bu kadar büyük acılara dayanabiliyorsa, sizin genç adamlar olarak işkencelerden korkmanız utanç verici olur. Tanrı'nın sayesinde dünyada bir payınız olduğunu unutmayın. Yaşamdan zevk aldığınızı ve bu nedenle her acıya Tanrı'nın uğruna dayanmanız gerektiğini anımsayın. Unutmayın ki Atamız İbrahim de O'nun uğruna ulusumuzun atası olan oğlu İshak'ı kurban olarak sunmak için gayret etti. İshak da babasının elindeki bıçağın üzerine eğildiğini gördüğü zaman korkup çekilmedi. Daniel aslanlara, Hananyo, Ezaryo ve Mişael ateş yanan ocağa atıldığında, Tanrı'nın uğruna dayandılar. Siz de Tanrı'ya aynı şekilde iman edip, kederlenmemelisiniz. Dini bilgilere sahip insanların acıya dayanmamaları mantıksızlık olur.”

Yedi oğlu olan bu soylu anne, her oğlunu bu sözlerle ölü-

me uğurlarken, onları Tanrı'nın buyruğunu çiğnemektense, ölümü yeğlemelerine ikna etti.

Oğulları da, Tanrı uğruna ölen İbrahim'i, İshak'ı, Yakup'u ve bütün atalarını örnek aldılar, çünkü onlar Tanrı için ve inançları için yaşadıklarını bilen oğullardı.

Orada bulunan bazı muhafızlar, Anne Şmuni'nin de yakalanıp öldürülmek üzereyken, kimse bedenine dokunmasın diye, kendini ateşe attığını söylediler.

Ey anne! Yedi oğlunla birlikte zalim hükümdarın şiddetini etkisiz hale getirdin. Kötü tasarılarını boşa çıkardın. İnanç ve imanının cesaretini gösterdin. Oğulların birer sütunmuş gibi, sen de onların üzerlerini örten çatı gibi, işkencelere karşı dimdik ve sarsılmaz bir şekilde durdun.

Ey kutsal aklı olan anne! Yüreklen ve Tanrı'ya olan dayanıklılığını ve ümidini değişmez kıl. Unutma ki, gökyüzündeki ay bile, yıldızlarla birlikte senin kadar saygıdeğer durmuyor. Sen ki yedi oğlun için dindarlığa giden yolu aydınlattın, Tanrı'nın önünde onurunla ve oğullarınla birlikte göklerde sabit durdun. Unutma! Artık senin oğulların da, baba İbrahim'in gerçek torunlarıdır.

16- Şehit Olmalarının Etkileri

İbranilerin yaşam biçimini yok etmek isteyen zalim hükümdarın şiddeti yüzünden, burada yaşlı bir kâhin, yaşlı bir kadın ve yedi oğlu yatıyor. Onlar uluslarını haklı çıkardılar. İşkence çekerek ölüme gittiler. Doğrusu Tanrısal bir mücadeleye girdiler, çünkü o gün erdem onları ödüllendirdi ve dayanma güçlerini sınadı. Onların ödülü, sonsuz yaşamdaki ölümsüzlük oldu.

Birinci yarışçı ve kurban, bilge Eli'ozor'dı. Yedi oğlu

olan anne de bu kutsal yarışa katıldı. Kardeşler de kahramanca yarıştılar. Onların rakipleri zalim hükümdar Antiyakus, izleyicileri de insan ırkıydı. Tanrı zafer tacını kendi yarışçılarına verdi. Tanrısal hüküm için yarışanlara ve bu taci taşıyanlara kimi hayran kaldı, kimiye şaşırdı.

Öncelikle zalim hükümdarın kendisi, bütün konseyiyle birlikte, gösterdikleri dayanma gücüne hayran kaldı. Onlar da bu dayanma güçleri nedeniyle kutsandılar, onurlandırıldılar. Onların sayesinde düşmanlar ulusa egemen olamadı, zalim hükümdar cezalandırıldı, yaşadıkları yurt arınmış oldu. Onlar, ulusun günahları için sanki birer fidiye oldular. Birbirlerine ve uluslarına bağlılıkla davranan bu kişilerin kanları ve ölümleri, Tanrı'nın lütfuna neden oldu ve daha önce kötü davranışlarla karşılaşan İsrail'i korudu.

Çünkü zalim hükümdar Antiyakus, işkence altındaki dayanma güçlerini ve yürekli dirençlerini görünce, kendi askerlerine onları örnek olarak gösterdi. Bu da piyade savaşı ve kuşatma için, onları yürekli ve korkusuz kıldı ve bütün düşmanlarını yenip ülkelerini ele geçirdi.

Ey İsrail çocukları!

Ey İbrahim soyunun torunları!

Bu yasayı yerine getirin ve her yönden dindarlığı uygulayın. Dinsel aklın bütün duygulara egemen olduğunu, yalnızca içten gelen acılara değil, dıştan gelen acılara da egemen olduğunu bilin.

Bu nedenle, din uğruna acı çekmekle bedenlerini teslim edenlere, yalnız ölümlü insanlar hayran kalmadı. Ayrıca Tanrı'nın mirasından pay almaya da layık görüldüler. Onlar aracılığıyla ulus esenliğe kavuştu. Yasayı yerine getirmek konusunda, yurttan uyanış başlatarak düşmanı yıkıma uğrattılar.

Zalim hükümdar Antiyakus, hem bu dünyada cezalandırıldı, hem de ölümünden sonra sıkıntı çekti. İsrail halkını hiçbir şekilde puta tapmaya ve atalarının geleneklerini bırakmaya zorlayamadığı için, Yeruşalim'den ayrılıp Pers'lere saldırdı.

17- Mort (Azize) Şmuni'nin Çocuklarına Söylevi

Yedi oğullu Mort Şmuni, ilkelerini ve geçmişini çocuklarına şu sözlerle açıkladı:

“Ben bakireydim ve babamın evinden çıkmadım. Kadının yaratıldığı kaburgayı korudum. Kimse beni çöl ovasında baştan çıkarmadı. O yok edici, hileci yılan, bakireliğimin paklığını lekeleyemedi. Olgunluk dönemimde kocamla kaldım. Oğullarım büyüdülerinde onların babası öldü. Kocam mutlu bir adamdı. Yaşamını iyi birer evlat olan çocuklarıyla geçirdi. Yas tutmanın kederini yaşamadı. Çocuklarıyla birlikteyken, onlara yasayı ve peygamberleri öğretti. Onlara dini bilgileri ve inançları aşıladı, insani değerleri, birbirlerini sevmelerini öğretti. Kayın tarafından öldürülen Hobil'e, yakılma kurbanı olarak sunulan İshak'a ve hapse giren Yusuf'a ilişkin yazıları okudu.

Çocuklarına Finhes'in gayretini, Hananyao, Ezaryo ve Mişael'in ateşe girişlerini anlattı. Aslanların inine giren Daniel'i öven sözlerle, onu kutsadı. Eşayon'un “Ateşin içinde yürürken yanmayacaksın” şeklindeki sözünü anımsattı. “Doğrunun dertleri çoktur” diyen Mezmurlar'ı yazan Davut'un ezgilerini söyledi. “Bilgelik yaşam ağacıdır, ona sarılanlara” diye yazılmış olan Süleyman'ın özdeyişini yineledi. Hazkiel'in “Bu kuru kemikler canlanabilir mi?” sorusunu doğruladı. Bu arada Musa'nın “Öldüren de yaşatan

da benim, senin ömrün ve günlerinin sayısı bu kadar” diye yazılı olan ezgisini öğretmeyi unutmadı.

Zalim ve merhametsiz kral Antiyakus'un kızgın öfkesiyle işkenceler altında, gözbebekleri oyularak, dilleri kesilerek öldürülen bu yedi oğulun ve annelerinin ahı kralı tuttu. Bu suçları işleyen zalim hükümdarı Tanrısal adalet kovaladı. İbrahim'in oğulları, zafer kazanmış anneleriyle birlikte atalarının topluluğuna katıldılar ve Tanrı'dan temiz ve ölümsüz canlar aldılar.

18- Mort (Azize) Şmuni'nin Özellikleri ve Ondan Alınacak Dersler

Romalılar, İbranileri kendi hükümlerine altına almadan önce İbrani Devleti ikiye bölünmüştü.

1- İsrail Devleti

2- Yahudiler Devleti

İsrail Devleti: İsa Mesih'in gelişini bekliyor ve O'nun insanlığı şeytandan, günahattan ve ölümden kurtaracağına dair bir inanç taşıyordu.

Yahudi Devleti: Onlar da İsa Mesih'in gelişini bekliyor ve Yahudileri, Romalıların egemenliğinden kurtaracağına ve onlara büyük bir devlet kuracağına inanıyorlardı.

Mort Şmuni, yedi oğlu ve çocukların öğretmeni Eli'ozor, her ne kadar İsa'dan önce yaşamışlarsa da, yukarıda adı geçen İsrail Devleti'nden oldukları, İsa Mesih'in gelişini bekledikleri, Allah'a iman ettikleri, Hristiyanlığın ruhuna yaraşır güzel bir terbiye ve iyi meziyetlerle verilen emirler doğrultusunda yaşadıkları için, kilise onları şehit olarak kabul etmiştir.

Bu nedenle, değişik yerlerde onların adına kiliseler yapılmış ve Süryani Kilisesi'nin ünlü bestekârları tarafından adlarına ve onları anlatan özel dua programları hazırlanmıştır. İki saati aşan bu programlar değişik zamanlarda, bütün doğu kiliselerinde uygulanarak, hatta zaman zaman bir festival şeklini alarak müminlerin onlardan şefaath dilemesine neden olmuştur. Onlara inananlar, onları aziz ve azize sayanlar, onların Allah'a olan bağlılık ve inançları uğruna, hem de işkence altında canlarını feda ettiğini unutmamışlardır.

Mort Şmuni, oğulları ve Bilge Eli'ozor, bu erdemlerinden ötürü, müminlerin yüreğinde taht kurmuş ve tüm imanlı aileler için örnek oluşturmuşlardır. Ayrıca anne olanlar, Mort Şmuni'yi örnek alarak, kendi çocuklarına küçük yaştan itibaren Allah ve insan sevgisi aşlamaları gerekmektedir.

Eğer ilim insanlar için aydınlıksa, kadınlar için parıldayan mücevherdir. Anneler, çocuklarına din eğitimini, kilisenin sırlarını, kurallarını, buyruklarını öğretmeli ve onlara ulus ve yurt sevgisinin önemini kavratmalıdır.

Elçi Pavlus'un Efeslilere yazdığı mektupta şunları tavsiye etmektedir:

“Ey babalar, siz de çocuklarınızın öfkelerini uyandırmayın. Onları Rabbin terbiye ve öğüdüyle büyütün.”⁽⁵⁾

Yine elçi Pavlus kendi öğrencisine şunları bildirmektedir:

“Ne var ki, dünyaya çocuk getirmekle kadın kurtulacaktır. Eğer ağır başlılıkla iman, sevgiyi ve kutsallığı sürdürürse.”⁽⁶⁾

5- Efesliler, 6: 4.

6- 1.Timotheos, 2: 15.

Elçi Petrus da, şu öğütleri vermiştir:

“Ey kadınlar, siz de kocalarınıza bağımlı olun. Öyle ki, kimileri Tanrı sözüne inanmasa bile, Tanrı korkusuna dayanan temiz yaşayışınızı görerek söze gerek kalmadan karılarının yaşayışıyla kazanılsın. Süsünüz örgülü saçlar, altın takılar, güzel giysiler gibi dışla ilgili olmasın. Gizli olan iç varlığınız, sakın ve yumuşak bir ruhun solmayan güzelliğiyle süsünüz olsun. Bu, Tanrı'nın gözünde çok değerlidir. Çünkü geçmişte umudunu Tanrı'ya bağlamış olan kutsal kadınlar da kocalarına bağımlı olarak böyle süslenirlerdi. Örneğin Sara İbrahim'i “Efendim” diye çağırır, sözünü dinlerdi. İyilik eder, hiçbir tehditten yılmazsanız, siz de Sara'nın çocukları olursunuz..”⁽⁷⁾

Hekim Süleyman şöyle seslenmiştir:

“Erdemli kadını kim bulabilir? Onun değeri mücevherden çok üstündür. Kocasına ona yürekten güvenir, geleceğe güvenle bakar, ağzından bilgelik akar, dili iyilik öğütler, ev halkının işlerini yönetir. Kadınlar için çekicilik aldatıcı, güzellik boştur. Ama Allah'a saygılı kadın övülmeye layıktır.”⁽⁸⁾

Ev ve servet babadan miras kalır. İyi ve akıllı kadın ise erkeğe Allah tarafından nasip edilmektedir. Allah tarafından erkeğe iyi bir kadının mükafat olarak verilebilmesi için iyi, dürüst, sağlam ve Allah'ın isteği doğrultusunda yaşamalıdır. Duasını yapmalı, orucunu ihmal etmemeli ve yoksullara yardım etmesi gerekmektedir..

7- 1.Petrus, 3: 1-6.

8- Süleyman'ın Özdeyişleri, 31: 10-12 ve 25-31.

19- Mort (Azize) Şmuni Adına Yapılan Kiliseler

Mardin'deki Mort Şmuni Kilisesi'ne adını veren Azize Mort Şmuni adına pek çok kilise inşa edildiği bilinmektedir. Yapılan araştırmalara göre, bulunabilenler şunlardır:

- 1- Mardin, Merkez. 6. yüzyıl. (Faal)
- 2- Mardin, Eskikale Köyü. (Günümüze kadar gelememiştir)
- 3- Midyat, Merkez. 6. yüzyıl. (Faal)
- 4- Midyat, Aynvert- Gülgöze Köyü. 9. yüzyıl. (Faal)
- 5- Nusaybin, Mhare- Eskihişar Köyü. (Faal değil)
- 6- Diyarbakır, Mallaha Köyü. (Faal olmayıp, mimari yapısına ait elde bilgi yoktur)
- 7- İdil, Bsorino- Haberli Köyü. (Faal)
- 8- Silopi, Hassana Köyü. (Faal değil)
- 9- Suriye, Derik İlçesi. (Faal)
- 10- Irak, Karakuş. (Faal). Her yıl Mort Şmuni ve yedi oğlu mucizevî şekilde kilisenin içinde görünmekte, bu görüntüler tüm müminler tarafından izlenmektedir. Mucizeleriyle ilgili bilgiler daha sonraki bölümde anlatılacaktır.
- 11- Irak, Bartille. (Faal)
- 12- Irak, Tilkef. (Faal)
- 13- Irak, Sincar. (Faal)
- 14- Irak, Bahşeka. (Faal)
- 15- Silopi, Harbol Köyü. (Faal değil)
- 16- Bitlis
- 17- Mısır, İskenderiye
- 18- Suriye, Ras'ul-ayn

Birinci beyit İlahinin Türkçesi şöyledir:

“İman sahibi Şmuni, sabah zamanı Allah'tan istekte bulunarak şöyle dedi: Ey Allah'ım! Kral Antiyakus'tan intikamımı al, çünkü o çocuklarımı kuzu keser gibi kesti ve üze-
time de aslan gibi hücum etti.”

İkinci beyit:

Şerefli yedi oğlumdan hiçbirini sana hizmet etmeye
ermem. Onları ancak Allah'a teslim ederim, çünkü onlar
ancak O'nun hizmetçileridir.

Türkçesi:

“Şerefli yedi oğlumdan hiçbirini sana hizmet etmeye
ermem. Onları ancak Allah'a teslim ederim, çünkü onlar
ancak O'nun hizmetçileridir.”

21- Mort (Azize) Şmuni'nin Mucizeleri

Mardin'deki Mort Şmuni Kilisesi, halk tarafından ger-
ekten sevilen, saygı duyulan bir kilisedir. Bu sevgi ve bağ-
lılığın nedeni ise Mort Şmuni'nin şefaatiyle pek çok kişinin
ileğinin kabul edilmesi ve onun yarattığı mucizelerdir. O
kadar çok mucizeyi içeren örneklerle karşılaşılmıştır ki ancak
birkaç örneklerle yetinilmiştir.

- Bir gece hırsızlar kiliseye girerek, tüm değerli eşyaları
toplayıp götürmek istemişler, tam o sırada kilisenin çanı
iddetle çalmaya başlamış, kapıya koşan hırsızların önünü
bu kez de kilisenin dış kapısı kapatmıştır. Panikleyen hır-
sızlar acele ile ne kadar uğraşsalar da kapıları açamamış,
duvara tırmanmayı becerememiş, duvardan atlayıp kaça-
namışlardır. Bunun üzerine kiliseden çaldıkları tüm eşya-
ları bırakmışlardır. Söz konusu eşyaları bırakınca kilisenin

biraz önce hırsızların üstüne kapanan kapıları açılmış, onlar da hiçbir şey alamadan kiliseden ayrılmak zorunda kalmışlardır. Sabah olduğunda kiliseye gelen halk, eşyaların dağınıklığını görünce bir hırsızlık olayının yaşandığını, kilisenin çanının neden çaldığını ve bu hırsızlık olayının zamansız çalan çanla bir ilişkisinin olduğunu anlamıştır. ⁽⁹⁾

- Bir başka mucize ise Sabiha Koç'un başından geçmiştir. Koç, başından geçenleri şöyle anlatmaktadır:

“Yedi yaşındaydım. Şefika Yenge'm, kilisenin damına konulan pişirilmiş bulguru kuşlardan korumak amacıyla beni kiliseye gönderdi. Gittiğimde öğle vaktiydi, çan kulesinin gölgesinde yüzümü mezarlığa dönerek oturuyordum. Mezarlığa doğru bakarken, aniden mezarlığın ortasında beyaz giysiler içindeki Mort Şmuni ve yedi oğlunun mezarların üzerinde dua okuduklarını gördüm. Dualarını bitirdikten sonra, kilisenin avlusuna indiler, oradan da kilisenin içine girdiler. Onlar, kiliseye girdikten sonra, divanhaneye bakan küçük bir pencereden onları izlemeye başladım. Gördüklerim karşısında hem çok ürktüm, hem de heyecanlandım, çünkü ışıklarla aydınlatılan kilisede ayin yapılıyordu. Ben büyük bir heyecanla olanları izlerken, kilisenin zangocu olan diğer yengem Sabiha, kilisenin dış kapısını açarak, kilisenin avlusuna girdi. Yengemi görünce rahatladım, gördüklerimin tüm ayrıntılarını büyük bir heyecan ve coşkuyla ona da anlattım. Yengem; “Neden ondan bir şey istemedin? Ondan bir şey isteseydin sana verirdi” dedi. ⁽¹⁰⁾

9- Röportaj: Makdasiye Habbo Koç, Yaş: 80, Ve Kızkardeşi Edibe Bayruğ, Yaş: 71, Yer: İstanbul, 25-03-2005, Cozef Koç'un evi.

10- Röportaj: Sabiha Koç (Şabo Cılıf'ın eşi) Yaş: 57, Yer: İstanbul, 25-03-2005, Cozef Koç'un Evi.

- Üçüncü mucize ise Farah Koç'a ait. Farah Koç, başından geçen olayı şöyle anlatmaktadır:

“Küçük yaştayken, Mesihsel eğitim almak amacıyla Mort Şmuni Kilisesi'nin medresesine gittiğimi hatırlıyorum. Günün birinde teneffüse çıkarak, kilisenin avlusunda oynamaya başladık. O sırada kilisenin çanının çaldığını duyduk. İçeride kimlerin olduğunu merak ederek, kapı arandığındaki deliklerden kilisenin içini gözetlemeye başladık. Gördüklerimiz karşısında çok şaşırılmış ve bir o kadar da büyülenmiştik. Beyaz giysiler giyinmiş bir kadın kilisenin içinde yürüyordu. Biz hızla oradan uzaklaşarak, akrabalarımızın yanına koştuk. Onlara “Gelin kilisenin içinde insanlar var” dedik. Onlar da hemen gelip kilisenin kapılarını açtılar ama kimseyi göremediler.”⁽¹¹⁾

- Bir diğer mucize haberi ise Kanada'dan. 25 Mayıs 2005 tarihinde Mardin'deki akrabalarını ziyaret için Kanada'dan gelen ünlü ressam, heykeltıraş, basmacı ve oyma ustası İsmak Şimmas Hindi'nin oğlu İbrahim Bey, kendisini kız kardeşinin evinde ziyarete gelenlere şunları anlatmıştır:

“Mort Şmuni Kilisesi'nin onarımı sırasında kduşkudşin-deki iki meleğe ait tasvirler babam tarafından resmedildi. Babam bu tasvirleri yapmak için iskele üzerinde çalışırken, Mort Şmuni ve yedi çocuğunun kilisede gezdiklerini görür, çok heyecanlanır ve dışarıda oynayan yedi yaşındaki kızı Suat'ı çağırarak, “Koş! Zangoça haber ver” der. Kızı Suat zangoçla birlikte geri döndüğünde, babam gördüklerini zangoça şu sözlerle anlatır: “Gel oğlum beni iskeleden indir, artık tek başıma çalışma cesaretim kalmadı” O günden

1- Röportaj: Farah Koç (Cozef Koç'un kızı, ve Beşir Neşif'in eşi) 1960 doğ. Yer: İstanbul, 25-03-2005, Cozef Koç'un Evi.

sonra babam çalışmalarını hep zangoç yanında iken yapar.”⁽¹²⁾

- Metropolit Hanna Dolabani'nin evraklarının içinden 28 Ağustos 1968 tarihinde Mort Şmuni Kilise'siyle ilgili olarak, Yakup Hanna Koç'a verdiği iki röportaj çıkar. Söyleşiyi yapan Yakup Hanna Koç'un bunları 1928 yılında 95 yaşında vefat eden amcası Sait Koç'tan duyduklarını olduğu gibi aktaralım:

“Sait Baheni Mort Şmuni Kilisesi'nin zangocu olduğu dönemde hırsızlar birgün kiliseyi doğu tarafından açmak isterler. Bu sırada evinde uyumakta olan Sait'in gözüne görünen Mort Şmuni ona seslenerek “Hırsızlar kiliseyi açmaya çalışıyorlar” der. Yatağından fırlayarak, komşularını imdada çağıran Sait, aceleyle topladığı komşularıyla birlikte kiliseye gelir. Onları gören hırsızlar, doğu tarafından sökebildikleri tek bir taşla kaçarlar.

Sait Baheni, Mort Şmuni Kilisesi'nin zangocudur. Kiliseyi açmaya gittiği birgün kilisede ışık olduğunu ve içeriden curcunalı sesler geldiğini duyar. O kızgınlıkla kiliseyi açanlara küfretmeye başlar. Daha ağzından küfürler çıkarırken başına sert bir darbe yiyerek yere yığılır. Kilisenin Papazı Abdullahat Gurzo, kiliseye geldiğinde, onu yere yığılmış olarak görür ve zangocu Mort Şmuni'nin kemiklerinin yanına sürükleyerek götürür ve dua eder:

“Ey Mort Şmuni! Ona merhamet eyle, onu bu baygınlıktan uyandır” Sait'in başında İncil'den bir bölüm okuduktan sonra, Sait hemen ayılarak eski haline döner.

12- Röportaj: İbrahim Ahicen (Şimmas Hindi), Yer: Nasra Şimmeshindi'nin Evi, Mardin, 25.05.2005, Yaş: 76,

22- Irak Karakuş'taki Mort (Azize) Şmuni Kilisesi

Bu kilise tarihi ve mucizevî kimliğiyle tüm bölgede ündür. Karakuş'un güneybatısında, on metre yükseklikteki bir tepenin üzerinde kurulmuştur. Kuruluş tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte, yapılış tarzından 5. ve 6. yüzyıllara ait olduğu sanılmaktadır. Kilisenin mezbah kapısı üzerinde, Estrangeli hattıyla yazılan Süryanice bir yazıt dikkat çekmektedir. Yazıtta şu ifade yer almaktadır:

“Beth- Hudeyde'deki Mort Şmuni Kilisesi 1102 Yunan yılında (791M) yenilendi.”

Buna göre 8. yüzyılda yenilenen kilisenin inşası daha eski yıllara dayanmaktadır. Bu mucizevi kilisede her yıl 15 Ekim'de Irak'ta kutlanan Mort Şmuni Bayramı'nda bir mucize gerçekleşmekte, kilisenin sol mezbah duvarının üst bölümüne doğru Mort Şmuni ve yedi çocuğu herkesin görebileceği bir şekilde hareket ederek ortaya çıkmaktadır. Bu görüntüyü görmek, bu mucizeyi yakalamak, onun bereketlerini almak isteyen herkes, özellikle o bölgeden akın akın kiliseye gelirler.

Bu mucizeyi ilk gören kişi 1911 yılında vefat eden Karakuş'lu Papaz Abdullahat'tır. Mucizenin haberi Musul ve köylerinde çok yaygın olduğundan, o tarihten bu yana Musul Süryani Ortodoks Abraşiyesi Metropoliti her yıl onun bayramında kilisede ayin düzenler. ⁽¹³⁾ Bu kilisenin göstermiş olduğu mucizelerden ötürü, Süryani Kilisesi patrikleri, metropolitleri ve diğer ruhanileri de ona saygı gereği bu kiliseyi ziyaret ederler. Onu ziyaret eden patrikler şunlardır:

13- Musul Süryani Abraşiyesi Tarihi, Saliba Şemun, Musul Metropoliti, 1984, sh. 54, Arapça, Şefik Matbaası, Bağdat.

- 1- Patrik III. İlyas Şakir
- 2- Patrik I. Efrem Barsavm
- 3- Patrik III. Yakup
- 4- Patrik I. Zeka Ayvas (Metropolit iken)
- 5- Mafiryani I. Evgin

6- 3 Eylül 1946 tarihinde Hindistan'dan gelen iki metropolit, Engamali Metropolit Mor Grigoriyos Gevargis ve Küşin Metropolit Mor Severiyos Bulus da büyük bir kitlenin coşkulu katılımıyla kiliseyi ziyaret etmişlerdir. Genel olarak Mort Şmuni ve yedi çocuğu halkın gözüne her yıl 15 Ekim'de kutlanan bayramda görünürler. Ancak metropolitlerin ziyareti sırasında, alışılmadık bir şekilde, her iki metropolit orada hazır bulunurken görünmüşlerdir.

Orada bulunan herkesin yüreği sevinç, mutluluk ve imanla dolar. Böylece insanlar Mort Şmuni hakkında Hindistan'da duyduklarını kendi gözleriyle görüp, bu mucizenin haberini kendi memleketlerine götürürler. ⁽¹⁴⁾

Rahip Bulus Behnam, (sonradan Musul Metropolit oldu) Mort Şmuni'nin yaşam öyküsünü, Tevrat'ın Makboye kitabından 1950'li yıllarda Musul'da Arapça olarak derlemiş ve onu dini bir tiyatro oyununa dönüştürmüştür. Bu dinsel oyun daha önce Horiepiskopos Barsavm Yusuf Eyup tarafından Halep'te yayınlanmıştır. Hazırlanan kitapçığın önsözünde şu sözlere yer verilmiştir:

“Süryani Kilisesi yüzyıllar boyunca Mort Şmuni ve yedi çocuğunun şefaatinin dilemiş ve onun adına kiliseler inşa etmiştir. Bunlardan biri de Karakuş'taki Mort Şmuni Kilise-

14-Siret el-Kadiset Şmuni ve Nübzet an Kenisetihe Fi Karakuş, Süheyl Kaşa, 1980, sh. 69, Arapça, Şefik Matbaası, Bağdat.

si'dir. Bu kilise mucizevî ve tarihi özellikler taşıyan bir kilisedir. Her yıl 15 Ekim'de kutlanan Mort Şmuni ve Yedi Çocuğu Bayramı'nda, kilisenin mezbah duvarı üzerinde anne Şmuni ve oğullarının silüetleri gün boyunca görünmektedir. Başta Süryaniler olmak üzere değişik mezheplerden gelen binlerce kişi, şefaata dilemek ve bereketini almak için kiliseye akın etmektedir. ⁽¹⁵⁾

Bu mucizeyi doğrulayan ve Halep'teki Süryani Kilisesi'nde yaşayan ve diyakozluk yapan bir kişiyle yapılan söyleşide şu bilgilere ulaşılmıştır:

“Bir gün Mort Şmuni Bayramı'nda Halep Süryani Ortodoks Abraşiyesine bağlı Mor Efrem Kilisesi'nin ruhanisi Horiepiskopos Barsavm Eyup vaaz sırasında, her yıl binlerce kişinin bu görüntüler için buraya akın ettiğini ve görüntülerin herkes tarafından açık bir şekilde görülebildiğini ifade eder.” ⁽¹⁶⁾

Konuyu teyit etmek için soru sorulan kişiler, bu mucizenin her bayramda gerçekleştiğini ifade ederler. Örneğin; Irak kökenli olup, Kudüs'teki Süryani Mor Markus Manastırı'nda yaşayan Hadiye İsteyfan isimli bir kadın, bu mucizenin görgü tanıklarından bir tanesidir. Kadının anlattıklarına göre; Mort Şmuni bayramında kiliseye akın akın gelenler, duadan sonra yapılan ayin sırasında anne ve yedi çocuğunu ayinin bitimine kadar görürler. Bu görüntüler ortaya şu şekilde çıkar: Mort Şmuni ve oğulları değişik renkle-

15- *Metropolit Griğoriyos Bulus Behnam, Elmevt Fi Sebil ıl-İman, Kadiset Şmuni Ve-evladaha el-Sabha, Önsöz, Yayınlayan Hori episkopos Barsavm Yusuf Eyup, 1979, Arapça, Halep.*

16- *Röportaj: Efrem Hanna Makdasi İshak (Halep Abraşiyesinde Diyakos), Yaş: 35, Yer: Kırklar Kilisesi, 20-04-2005.*

re bürünerek sanki mahkemedeymişler gibi ortaya çıkarlar, bu arada o görüntülerin arasına başka insanlar, hareketler, sesler ve bağrışmalar da karışır.

Bazı insanlar bu mucizeye inanmayarak, görüntülerin pencerelerden ve başkaları tarafından yansıtıldığını düşünmüşlerdir. Bu kuşkuları önlemek için, pencereler kapatıldığı halde görüntüler kesilmemiş ve onlar görünmeyi sürdürmüşlerdir.

Bir başka mucizeyi Hadiye İstefan anlatıyor:

“Bir gün imanlı bir aile yanlarına kör bir kadını da alarak kiliseye geldiler, ancak geldiklerinde ayin bittiği için görüntüyü görme şansı kalmadığından çok üzüldüler. Ben onları tedirgin ve umutsuz görünce, “Umutsuzluğa kapılmayın, gelin oturun dua edin ve bekleyin belki sizlere de görünebilir” dedim. Dediklerimi kabul ederek dua etmeye başladılar, işte o sırada o görüntüler tekrar görülmeye başladı ve kör kadın, “Gözüm açıldı” diyerek sevinç çığlıkları attı.”⁽¹⁷⁾

Hadiye İstefan bir başka mucizeyi ise şöyle aktarmıştır:

“Bu mucize Kerkük'teki Aşuri (Doğu Süryani) Kilisesi'nde yaşanmış ve Naze adlı bir kadının başından geçmiştir. Bu kadın hala Kanada'nın Toronto şehrinde yaşamaktadır. Körfez Savaşı sırasında büyük sıkıntı çeken Irak halkının göç ettiği, pek çok kişinin mağdur olduğu bilinmektedir. Çektiği sıkıntılardan dolayı İran'a göç etmeye karar veren Naze, isteğinin gerçekleşmesi için gece gündüz dua eder. Naze'nin eşi ise sahip oldukları gayrimenkullerden

17-Röportaj: Hadiye İsteyfan İsa el-Bınna (Irak kökenli), Yer: Kudüs, Mor Efrem Manastırı, 31-03-2005, Yaş: 45

ötürü bu göç kararına karşıdır. Naze bir gün Meryem Ana'nın yardımına sığınır, eşinin fikrinin değişmesi için dua eder. Bir iki gün geçmeden Meryem Ana rüyasına giderek ona şunları söyler: "Sen ve kızların İran'a gitmek için hazırlanın, göç edeceğiniz gün Mort Şmuni size yardım edecektir." Gördüğü rüyayı eşine anlatan Naze, gece yarısına doğru kızlarını da yanına alarak evini terk eder. Kerkük sokaklarında yürürken, gözlerinin önüne askere benzeyen bir kadın belirir. Uzun boylu ve siyah giysiler içindeki kadının başında bir aydınlatma cihazı bulunmaktadır. Başındaki aydınlatma cihazıyla onların arkasından yürümekte ve onlara rehberlik yapmaktadır. Bu yürüyüş sabaha kadar sürer, sabaha doğru İran sınırına ulaşırlar. Aydınlatıcı cihaz Hıristiyan bir ailenin evi önünde durur ve evin kapısını çalarlar. Evin kapısı açılır ve Naze'yle kızları uzun süre bu evde kalırlar. Ev sahibiyle birlikte kiliseye gidip gelirken Irak'tan göç edenlerle tanışırlar. Göç edenlerden bazıları da Suriye'ye gitmenin yollarını aramaktadırlar. Pasaport dairesi de onlara 2-3 ay sonrası için randevu vermektedir.

Bir gün Meryem Ana, Naze'nin rüyasına girerek ona şunları söyler: "Suriye'ye göç etmek isteyen tüm Irak'lı göçmenlere de ki, bu ayın başında İran devleti tarafından Iraklı göçmenler için yeni bir karar çıkacak ve bundan sonra çıkış yapacak olanlardan 400 dolar yerine, 4000 bin dolar alınacaktır."

Naze, rüyasında gördüklerini anlatmak için Pazar günü erkenden ayine katıldı. Ayin sonrası rüyasında gördüklerini tüm ayrıntılarıyla Iraklılar'a anlattı. Naze'nin anlattıklarına bazıları inandı, bazıları ise inanmadı. Naze'nin çıkış işlemlerini yapabilmesi için tüm aile bireylerinin pasaportları gerekiyordu. Ve pasaportlar Irak'taydı. Eşine onları gönder-

mesi için haber yolladı. Bu arada eşi de İran'a gitmeye karar verdi. Naze'nin kocası İran'a ulaştığında çıkışın resmi evrakları da hazırlanmıştı. Bu arada Naze ciddi şekilde sıkıntıya düştü, çünkü ne çıkış için istenen paraya sahipti, ne de İran'da konuşulan dili biliyordu. Hatta o güne kadar pasaport dairesine bile gitmemişti. Sabah olduğunda kızlarını da yanına alarak pasaport kuyruğuna girdi. Tam kapının çıkışında kendilerine Mort Şmuni göründü. Ellerindeki evrakları alarak, onlardan istenen ücreti ödedi. Uzun olan pasaport kuyruğunda onlarla birlikte durdu, onların yerine sorulara o cevap verdi, evrakları o takdim etti, işlemler bittiğinde Naze ve kızları çıkış iznini almışlardı. Naze ve kızları geçtikten sonra İran devleti çıkış yapanların ücretini kişi başına 4 bin dolara yükseltti.”

Not: Mort Şmuni'nin mucizelerine ilişkin bilgiler yukarıda anlatılanlarla sınırlı değildir. Birçok kaynakta Mort Şmuni'nin mucizelerine ait öykülere rastlanır. Yine bir gezginin anlattıklarına göre, çocuğu olmayanlar veya başka dilek dileyenler, ellerinde tuttukları mendilleri Mort Şmuni ve çocuklarının görüntülerinin üzerine atarlar. Eğer mendil görüntüye takılırsa, dilek yerine gelecek demektir, ama eğer takılmamışsa bir yıl daha beklenecektir. ⁽¹⁸⁾

18- *Bakhdeda/Qaraqosh Churches, Süheyl Qasha, 1982, Arapça, sh.54, Irak-Bağdat.*

SON SÖZ

Azize Şmuni'nin adına pek çok yerde kilisenin olması, müminlerin O'nun mucizelerine olan inancı, O'nun ve oğullarının işkenceler karşısındaki akıl almaz direnci bu kitabın ana temasını oluşturmaktadır.

Bir anne düşünün ki; yedi oğlunun doğumu sırasında çektiği sancılardan daha büyük sancıları onlara yapılan işkenceler sırasında çekiyor ve inancından asla ödün vermiyor.

Bir anne düşünün ki; çocuklarının çektiği acılara, onlara yapılanlara ve ölümlerine tanık olduğu halde geri adım atmıyor.

Bir anne düşünün ki; Tanrı'nın buyruğunu çiğnemek yerine oğullarını ölüme teşvik ediyor ve kendi bedenine dokunulmasını istemediği için kendini de ateşe atıyor.

Ve tüm bu işkencelere dayanma gücünü de dinsel aklın uygulamalara egemen olmasına ve inancına bağlayarak Tanrı'nın huzuruna onuruyla çıkıyor.

KAYNAKÇA

- 1- Siret el-Kadiset Şmuni ve Nübzet én Kenisetihe fi Karakuş, Süheyl Kaşa,1980, Arapça, Şefik Matbaası, Bağdat.
- 2- Yusifus Tarihi, Arapça.
- 3- Eski Ahit'in Makboye 4. Bölümü, Süryanice.
- 4- İncil, 1.Timotheos.
- 5- İncil, Efesliler.
- 6- Süleyman'ın Özdeyişleri.
- 7- İncil, 1.Petrus.
- 8- Musul Süryani Abraşiyesi Tarihi, Saliba Şemun, Musul Metropoliti, 1984, Arapça, Şefik Matbaası, Bağdat.
- 9- Bakhdeda-Qaragosh Churches,Suhayll Qasha,1982, Arapça, sh.54, Irak-Bağdat.
- 10- Siret el- Kadiset Şmuni ve Nübzet an Kenisetihe Fi Karakuş, Süheyl Kaşa, 1980, Arapça, Şefik Matbaası, Bağdat.
- 11- Nüzhet-el-idhan, R. Efrem Barsavm (sonradan patrik), Deyrulzafaran Süryani Matbaası,1917, Arapça.
- 12- Metropolit Grigoryos Bulus Behnam, Elmevt Fi Sebil ıl-İman, Kadiset Şmuni Veevladaha el-Sab'a, Önsöz, Yayınlayan Hori Episkopos Barsavm Yusuf Eyup, 1979, Arapça, Halep.
- 13- Röportaj: Efrem Hanna Makdasi İshak (Halep Abraşiyesinde Diyakos), Yaş:35, Yer: Kırklar Kilisesi, Mardin, 20.04.2005.
- 14- Röportaj: Makdasiye Habbo Koç, Yaş: 80, Ve kızkardeşi Edibe Bayruğ, Yaş: 71, Yer: Cozef Koç'un evi, İstanbul, 25.03. 2005.
- 15- Röportaj: Sabiha Koç (Şabo Cılıf'ın eşi) Yaş: 57, Yer: Cosef Koç'un evi, İstanbul, 25.03. 2005.
- 16- Röportaj: Farah Koç (Cozef Koç'un kızı ve Beşir Neşif'in eşi) 1960 doğ., Yer: Cozef Koç'un evi, İstanbul, 25.03. 2005.
- 17- Röportaj: İbrahim Ahicen (Şimmas Hindi), Yaş:76, Yer: Nasra Şimmas-Hindi'nin evi, Mardin, 25.05.2005,
- 18- Röportaj: Hadiye İsteyfan İsa el- Bınna (Irak kökenli), Yaş:45, Yer: Kudüs, Mor Efrem Manastırı, 31.03.2005

HISTORY OF THE MORT (SAINT) SHMUNI CHURCH

(A.D. 6. th century)

THE SYMBOL OF FAITH

MORT SHMUNI AND HER SONS

ܡܘܪܬܫܡܘܢܝܘܢܝܘܬܝܢ ܕܡܪܝܢܝܘܬܝܢ
ܕܡܪܝܢܝܘܬܝܢ

ܡܘܪܬܫܡܘܢܝܘܢܝܘܬܝܢ ܕܡܪܝܢܝܘܬܝܢ
ܕܡܪܝܢܝܘܬܝܢ

عمل اسحاق

Chorepiscopus Gabriel AKYÜZ
MARDİN - 2005

HISTORY OF MORT (SAINT) SHMUNI CHURCH IN MARDIN

1- INTRODUCTION

Mardin, which was settled beginning in the third century B.C. is like an important open-air museum containing buildings from the Roman, Byzantine, Artuklu, Akkoyunlu, and Ottoman eras as well as Syrian Orthodox monasteries and churches within its boundaries.

Mardin is one of the South-east's poetic cities that shelters the riches of its culture in its architecture, ethnography, history, and views, as if time had held still. Mardin has historical sites of artistic and historical value from differing faiths including churches, monasteries, mosques and turbes.

During a dig in the area, they found remains of cultures that settled in Mardin starting from 4500 B.C. including the Subari, Hurri, Sumerians, Achadians, Mitanni, Hittite, Assyrian, Scythians, Babylonians, Arameans, Persians, Abgarians, Romans, Bizantines, Arabs, Seljuks, Artuklu and Ottomans.

This booklet retells the story of Mort(Saint) Shmuni and her seven sons and the church that bears her name.

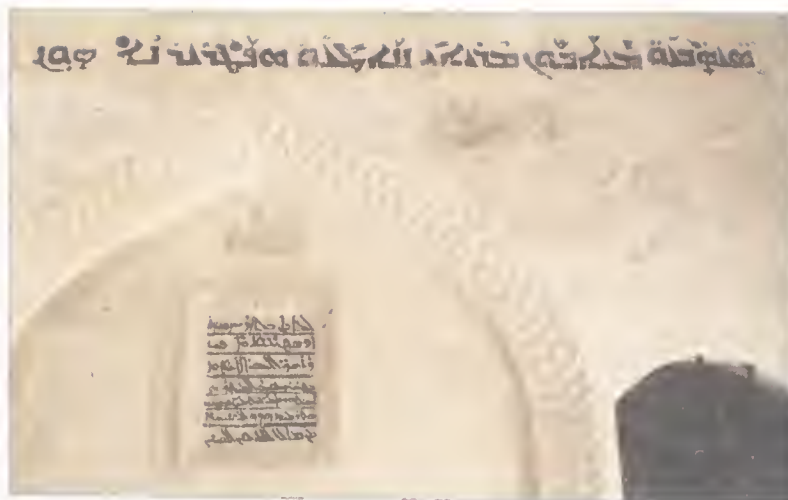
2. The History of the Mort (Saint) Shmuni Church (6th. Century)

The Mort Shmuni Church in Mardin belongs to the Antiochian Syrian Orthodox Church. It is still open for worship and visitation. The church is located outside the Mardin city wall and at the top of a newly-opened steep road, in an area called Teker Mahallesi. It is believed that it was used as a monastery when it was first built. The church now stands in the middle of the city which over-grew the wall which then fell into ruin over time. The exact date of its construction is uncertain. Architecturally, it was built in an east-western style of eaved pillars and three divisions with vaulted ceilings. It resembles the Church of the Forty Martyrs in Mardin that is thought to have been built around the 6th century.

The church was repaired during different eras and underwent three separate periods of restoration.

a) It was restored in 1125 A.D. by Mardin Metropolitan Yuhanna. ⁽¹⁾

b) The church's northern outer wall and the doors of the

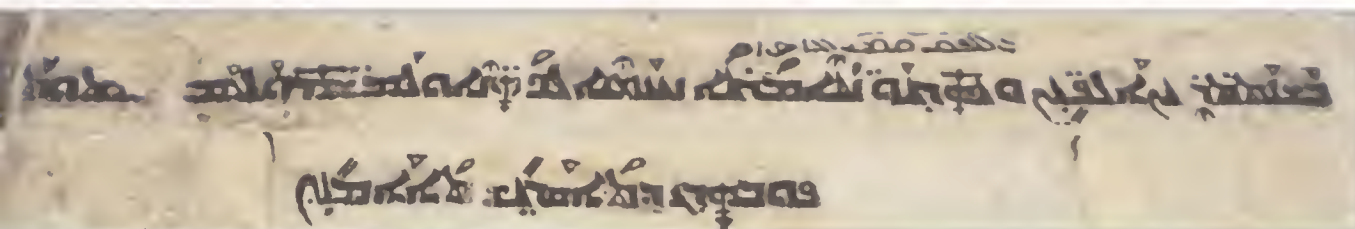

northern and southern walls of the sanctuary contain the following in Syria- Estrangelo calligraphy and forms three continuous inscriptions with these sentences: “ During the

1- Nüzhet-el-Idhan, R. Efrem (later patriarch), Deyrulzafaran Syrian Orthodox Publishing, 1917, p. 68, Arabic.

term of Moran Mor Ignatios Patrik....., the Mort Shmuni Church was restored by the will of God in the Greek year 2015 (1704 A.D.). May the Lord have mercy on this church, its preists, deacons and congregation for their participation in its restoration.” The space with the dots was rubbed out and unreadable. According to other sources, it was restored by Geogis II. Patriarch of Mosul. Considering that Georgis II. was patriarch from 16...-1708, this is the very same patriarch refered to in the inscription.

c) It is possible to read another inscription concerning restoration found above the northern outer door in Syriac-Geshuni calligraphy which reads as follows: “ The congregation pf the Mort Shmuni Church made efforts of repairation in 1869 A.D. during the term of Patriarch Jacob II.”

– The icons of the Saints and the blok printed curtains.

– The various silver candleholders, crosses and church instruments.

– The wooden *kdashkdushin* ⁽²⁾ that give the church a rare beauty.

– The outer doors made of walnut and decorated with Mardin's native artistry style of pounded iron and thick nails.

– **The Church School**

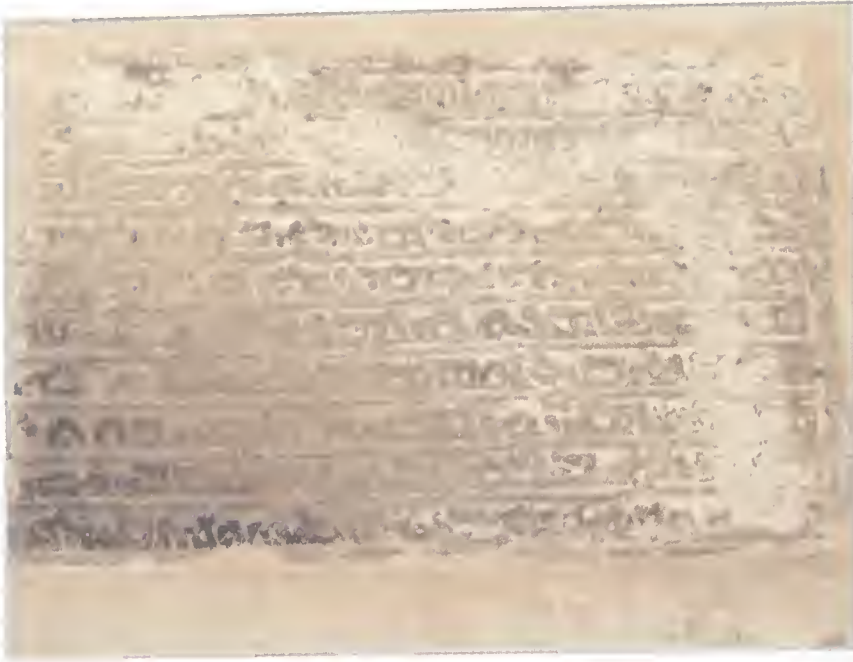
Behind the western cloisters lies the reception hall and two rooms. This section of the church is used for religious education. One will notice the ten-line inscription in the Syriac-Estrangelo calligraphy above the school door.

calligraphy above the school door. The first two lines are unreadable. The others read as follows:

“We write these words in stone in the year 2107 A.D.1796

2- *Kdashkdushin*: is Syriac meaning the holy of holies and is given to the place where mass is celebrated.

so that you may know what has happened to us. These events began in May and continued until until the month of..... The city experienced great trouble during this

time, the city gates were closed and no one was allowed in or out. Because of the attacks the poor couldn't find bread; everyone sold their chick peas and meat for 7 kurush (fils) per kilo. Even goats heart could find a buyer at 10 kuruş. At that time the people found it hard to buy what they wanted because of the expensive prices.”

– The Cloisters

The 300m² cloisters facing north end east are decorated with many eaved arches and pillars seen throughout the church that add a special beauty to it.

– The Reception Hall

Years later another building was added to the school. This reception hall is very beautiful and expresses the whole of the church. At the entrance of the hall is an inscription in Syriac concerning the date of the building as follows:

This was begun in the name of God and completed by his grace. In A.D. 1883, during the term of Moran Mor Ignatios Patriarch Peter

III., the Syrian Orthodox congregation of Mort Shmuni Church gave great effort. May the Lord repay those faithful 30, 60 and 100 fold. 2194 Greek year (A.D. 1883).”

There are also other inscriptions concerning those metropolitans who lived there.

– The Bell Tower

One of the important sections of the church is the bell tower. Master architect Cabare Gandura built it. The following is written on it in Arabic:

On May 25, 1910 Patriarch Abdullah II set the foundation and it was built during the term of Mosul Metropolitan Tuma (Kassir) Effendi.

Another such writing consisting of four lines is found on the western part of the bell tower written in Syriac-Gersuni calligraphy. It covers the same subject.

- The Cemetery

Every Syrian Orthodox church courtyard traditionally contains a cemetery. Even though the Mardin Church of the Forty Martyrs may have removed its courtyard graves from the floor in 1916, other gravestones may still be found on its walls. The Mort Shmuni cemetery consists of three sections:

– The old graves in the courtyard which have stone designs.

– The special section of graves found in the hall to the outside of the church's entrance. This is to the north of the church and follows the same roof line. This is also called the second courtyard. There are many beautifully carved grave stones here.

– To the east of the church beyond the annexes lies an older cemetery. The cemetery was built in the year 2000 by the Ministry of Culture and is enclosed by a stone wall 1.5 meters in height.

4- Recent Restoration Work

In addition to the above mentioned repairs done to Mort Shmuni Church, the faithful have completed various repairs throughout the years to keep it standing. In 2005, the Özkök family, lovers of the Mort Shmuni Church, began a complete restoration of the church, faithful to its original style. This was done according to official procedure and

with the approval of the Mardin Metropolitan Mor Filüksinos Saliba Özmen.

The corrosion and rough stone was cleaned from the church and porch, it was replaced by original cut-stone from Mardin. In this way the stone pillars became apparent. The ceilings were repaired using the same materials. Removing

the plaster from the stone walls revealed the original construction. The constantly leaking ceilings were repaired; insulation was installed and covered with original stone. All the rotting doors and window frames were replaced by hard-wood and iron work as it was originally. In short, everything from the light fixtures and the chandeliers as well as other wooden furnishings were replaced. The pillars of the bell tower were restored to their former appearance. In this way, using master craftsmen, nothing was left undone to restore the church to its former glory.

The Özkök brothers and their brother in law were joined as well in this restoration of the Mort (Saint) Shmuni Church. May the Lord repay them 30, 60 and 100 fold.

5- The Story of Mort (Saint) Shmuni and her Seven Children

The whole story of Mort (Saint) Shmuni and her seven children can be found in detail in the Apocryphal Fourth Book of Maccabees. The story found in this summary is based on this book. When King Seleucus died, his son Antiochus Epiphanes succeeded him to the throne, he was an arrogant and terrible man, who removed Onias from the priesthood and appointed Onias's brother Jason as high priest.

Jason agreed that if the office were conferred upon him he would pay the king three thousand six hundred and sixty talents annually.

So the king appointed him high priest and ruler of the nation. Jason changed the nation's way of life and altered its form of government in complete violation of the law, so that there was a gymnasium where the students practiced naked constructed at the very citadel of the land. The divine justice was angered by these acts. When, then, his decrees were despised by the people, he himself, through torture, tried to compel everyone in the nation to eat defiling foods. King Epiphanes' purpose in the was to expand his sovereignty. The King of Persia and the other kings, bow to his power. This success causes the King to become very proud and he proceeds to print coins and proclaim himself God. As if that were not enough, he commands that

everyone worship him. The city that he built, Antioch was named the “City of God”.

All nations, other than the Jews, agree to comply to his laws. When the Jews refuse to worship idols, King Epiphanes takes a huge army to Jerusalem and, tearing down the Temple of Solomon, he builds a temple to Zeus. He commands that everyone consider it holy. The Jews refuse this as well. Because of this, King Epiphanes kills most of the Jews (80,000) and takes the others captive. Those who remain flee to the mountains and the deserts. After leaving Philkes as governor, King Epiphanes returns to his own country. Philkes continues the same line of pressure that Epiphanes had been giving.

The summary of the story of Mort Shmuni for whom the church was named is as follows:

Mort Shmuni was from the tribe of the Maccabees. She lived during the first quarter of the second century. She was raised in the ways of righteousness. She was a patient, brave and wise woman. She had married a man by the name of Shalum and given life to seven sons. We don't know when she lost her husband. We only know that she raised her children well and passed on to them the faith, love and fear of God. ⁽³⁾

These children who had been trained well, refused to bow down to the threats of King Epiphanes. They had not left the ways of God. Mort Shmuni and her seven sons find themselves informed upon to Phikes, the man that King Epiphanes left in charge before his departure from

3- *Siret el-Kadiset Shmuni and Nubzet an Kenisetihe Fi Karakush, 1980, p 32, Arabic, Shefic Publishing, Bagdad*

Jerusalem. Philkes arrests them all and sends them to the king. The basis of our story is the bravery of this mother and her seven sons despite pressure and torture. Their teacher is Eleazar the Wise who is their brave hero who has given his life for righteousness.

The main points of the story: The death of Mort Shmuni and her seven sons and Eleazar the Wise who died for their faith while being tortured. These heroes, despite their pain, are able to show the supremacy of reason. Those who die for their faith, are sanctified by the honor that they bear. All those who see their bravery, perseverance and persistence, including those who torture them, are in awe of them. Their courage, while resulting in the fall of the tyrannous government, wins over the tyrannous dictator so that they become a symbol of courage to be long remembered in their homeland .

6- King Antiochus Meets Eleazar the Wise

The tyrant Antiochus, sitting in state with his counselors on a certain high place, and with his armed soldiers standing besides him, ordered the guards to seize each and every Hebrew and to compel them to eat pork and food sacrificed to idols. If any were not willing to eat defiling food, they were to be broken on the wheel and killed. And when many people had been rounded up, one man, by the name of Eleazar, leader of the flock, was brought before the king. He was a man of priestly family, learned in the law, advanced in age, and known to many in the tyrant's court because of his philosophy. He was the teacher of Mort Shmuni's sons.

When Antiochus saw him he said, “Before I began to torture you, old man, I would advise you to save yourself by eating pork, for I respect your age and your gray hairs. Although you have had them for so long a time, it does not seem to me that you are a philosopher when you observe the religion of the Jews. Why, when nature has granted it to us, should you abhor eating the very excellent meat of this animal? It is senseless not to enjoy delicious things that are not shameful, and wrong to spurn the gifts of nature. It seems to me that you will do something even more senseless if, by holding a vain opinion concerning the truth, you continue to despise me to your own pain. Will you not awaken from your foolish philosophy, dispel your futile reasonings, adopt a mind appropriate to your years, philosophize according to the truth of what is beneficial, and have compassion on your old age by honoring my humanly advice? For considering this, that if there is some power watching over this religion of yours, it will excuse you from any transgression that arises out of compulsion.”

When the tyrant urged him in this fashion to eat meat unlawfully, Eleazar asked to have a word. When he had received permission to speak, he began to address the people as follows:

“We, O Antiochus, who have been persuaded to govern our lives by the divine law, think that there is no compulsion more powerful than our obedience to the law.

Therefore we consider that we should not transgress it in any respect. Even if, as you suppose, our law were not truly divine and we had wrongly held it to be divine, not even so would it be right for us to invalidate our reputation for piety. Therefore do not suppose that it would be a petty sin if we

were to eat defiling food; to transgress the law in matters either small or great is equal seriousness, for in either case the law is equally despised. You scoff at our philosophy as though living by it were irrational, but it teaches us self-control, so that we master all pleasures and desires, and it also trains us in courage, so that we endure any suffering willingly; it instructs us in justice, so that in all our dealings we act impartially, and it teaches us piety, so that with proper reverence we worship the only real God."Therefore we do not eat defiling food; for since we believe that the law was established by God, we know that in the nature of things the Creator of the world in giving us the law has shown sympathy toward us. He has permitted us to eat what will be most suitable for our lives, but he has forbidden us to eat meats that would be contrary to this. It would be tyrannical for you to compel us not only to transgress the law, but also to eat in such a way that you may deride us for eating defiling foods, which are most hateful to us. But you shall have no such occasion to laugh at me, nor will I transgress the sacred oaths of my ancestors concerning the keeping of the law, not even if you gouge out my eyes and burn my entrails. I am not so old and cowardly as not to be young in reason on behalf of piety.

Therefore get your torture wheels ready and fan the fire more vehemently! I do not so pity my old age as to break the ancestral law by my own act.

I will not play false to you, O law that trained me, nor will I renounce you, beloved self-control. I will not put you to shame, philosophical reason, nor will I reject you, honored priesthood and knowledge of the law.

You, O king, shall not stain the honorable mouth of my old age, nor my long life lived lawfully.

The fathers will receive me as pure, as one who does not fear your violence even to death.

You may tyrannize the ungodly, but you shall not dominate my religious principles either by word or by deed.”

7- The Martyrdom of Eleazar the Wise

When Eleazar in this manner had made eloquent response to the exhortations of the tyrant, the guards who were standing by dragged him violently to the instruments of torture. First they stripped the old man, who remained adorned with the gracefulness of his piety. And after they had tied his arms on each side they scourged him, while a herald opposite him cried out, “Obey the king's commands!” But the courageous and noble man, as a true Eleazar, was unmoved, as though being tortured in a dream; yet while the old man's eyes were raised to heaven, his flesh was being torn by scourges, his blood flowing, and his sides were being cut to pieces. And though he fell to the ground because his body could not endure the agonies, he kept his reason upright and unswerving. One of the cruel guards rushed at him and began to kick him in the side to make him get up again after he fell. But he bore the pains and scorned the punishment and endured the tortures. And like a noble athlete the old man, while being beaten, was victorious over his torturers; in fact, with his face bathed in sweat, and gasping heavily for breath, he amazed even his torturers by his courageous spirit.

At that point, partly out of pity for his old age, partly out of sympathy from their acquaintance with him, partly

out of admiration for his endurance, some of the king's retinue came to him and said, "Eleazar, why are you so irrationally destroying yourself through these evil things? We will set before you some cooked meat; save yourself by pretending to eat pork."

But Eleazar, as though more bitterly tormented by this counsel, cried out:

"May we, the children of Abraham, never think so basely that out of cowardice we feign a role unbecoming to us! For it would be irrational if we, who have lived in accordance with truth to old age and have maintained in accordance with law the reputation of such a life, should now change our course become a pattern of impiety to the young, in becoming an example of the eating of defiling food. It would be shameful if we should survive for a little while and during that time be a laughing stock to all for our cowardice, and if we should be despised by the tyrant as unmanly, and not protect our divine law even to death.

Therefore, O children of Abraham, die nobly for your religion!

And you, guards of the tyrant, why do you delay?"

When they saw that he was so courageous in the face of the afflictions, and that he had not been changed by their compassion, the guards brought him to the fire.

There they burned him with maliciously contrived instruments, threw him down, and poured stinking liquids into his nostrils.

When he was now burned to his very last bone and about to expire, he lifted up his eyes to God and said, "You know, O God, that though I might have saved

myself, I am dying in burning torments for the sake of the law. Be merciful to your people, and let our punishment suffice for them. Make my blood their purification, and take my life in exchange for theirs.” And after he said this, the holy man died nobly in his tortures, and by reason he resisted even to the very tortures of death for the sake of the law.

8- A Eulogy to Eleazar the Wise

For like a most skilful pilot, the reason of our father Eleazar steered the ship of religion over the sea of the emotions, and though buffeted by the stormings of the tyrant and overwhelmed by the mighty waves of tortures, in no way did he turn the rudder of religion until he sailed into the haven of immortal victory. No city besieged with many ingenious war machines have ever held out as did that most holy man

O priest, worthy of the priesthood, you neither defiled your sacred teeth nor profaned your stomach, which had room only for reverence and purity, by eating defiling foods.

O man in harmony with the law and philosopher of divine life!

Such should be those who are administrators of the law, shielding it with their own blood and noble sweat in sufferings even to death.

You, father, strengthened our loyalty to the law through your glorious endurance, and you did not abandon the holiness which you praised, but by your deeds you made your words of divine philosophy credible.

O aged man, more powerful than tortures;

O elder, fiercer than fire;

O supreme king over the passions, Eleazar!

For just as our father Aaron, armed with the censer, ran through the multitude of the people and conquered the fiery angel, so the descendant of Aaron, Eleazar, though being consumed by the fire, remained unmoved in his reason. Most amazing, indeed, though he was an old man, his body no longer tense and firm, his muscles flabby, his sinews feeble, he became young again in spirit through reason; and by reason like that of Isaac he rendered the many-headed rack ineffective.

O man of blessed age and of venerable gray hair and of law-abiding life, whom the faithful seal of death has perfected!

You, like our ancestors Abraham, Isaac and Jacob, with your faith in God have been able to overcome the passions of the flesh. For only the wise and courageous man is lord of his emotions.

9-The Murder of Mort (Saint) Shmuni's Sons

For when King Antiochus the tyrant was conspicuously defeated in his attempt, being unable to compel Eleazar the Wise to eat defiled foods, then, in violent rage, he commanded that others of the Hebrew captives be brought, and that any who ate defiling food should be freed after eating, but if any were to refuse, these should be tortured even more cruelly. When the tyrant had given these orders, seven brothers handsome, modest, noble, and accomplished in every way were brought before him along with their aged mother. When the tyrant saw them, grouped about their

mother as if in a chorus, he was pleased with them. And struck by their appearance and nobility, he smiled at them, and summoned them nearer and said,

“Young men, I admire each and every one of you in a kindly manner, and greatly respect the beauty and the number of such brothers. Not only do I advise you not to

display the same madness as that of the old man who has just been tortured, but I also exhort you to yield to me and enjoy my friendship. Just as I am able to punish those who disobey my orders, so I can be a benefactor to those who obey me.

Trust me, and you will have positions of authority in my government if you will

renounce the ancestral tradition of your national life. And enjoy your youth by adopting the Greek way of life and by changing your manner of living. But if by disobedience you rouse my anger, you will compel me to destroy each and every one of you with dreadful punishments through tortures. Therefore take pity upon yourselves. Even I, your enemy, have compassion for your youth and handsome appearance. Will you not consider this, that if you disobey, nothing remains for you but to die on the rack?”

After King Antiochus said these things, he ordered the instruments of torture to be brought forward so as to persuade them out of fear to eat the defiling food. And when the guards had placed before them wheels and joint-dislocators, rack and hooks and catapults and caldrons, braziers and thumbscrews and iron claws and wedges and bellows, the tyrant resumed speaking:

“Be afraid, young fellows, and whatever justice you revere will be merciful to you when you transgress under compulsion.”

But when they had heard the inducements and saw the dreadful devices, not only were they not afraid, but they also opposed the tyrant with their own philosophy, and by their right reasoning nullified his tyranny. Let us consider, on the other hand, what arguments might have been used if some of them had been cowardly and unmanly. Would they not have been these?

“O wretches that we are and so senseless! Since the king has summoned and exhorted us to accept kind treatment if we obey him, why do we take pleasure in vain resolves and venture upon a disobedience that brings death?

But the youths, though about to be tortured, neither said any of these things nor even seriously considered them. For they were contemptuous of the emotions and sovereign over agonies, so that as soon as the tyrant had ceased counseling them to eat defiling food, all with one voice together, as from one mind, said:

“Why do you delay, O tyrant? For we are ready to die rather than transgress our ancestral commandments; we are obviously putting our forefathers to shame unless

we should practice ready obedience to the law and to Moses our counselor.

Tyrant and counselor of lawlessness, in your hatred for us do not pity us more than we pity ourselves. For we consider this pity of yours which insures our safety through transgression of the law to be more grievous than death itself. You are trying to terrify us by threatening us with death by torture, as though a short time ago you learned nothing from Eleazar. And if the aged men of the Hebrews because of their religion lived piously while enduring torture, it would be even more fitting that we young men should die despising your coercive tortures, which our aged instructor also overcame.

Therefore, tyrant, put us to the test; and if you take our lives because of our religion, do not suppose that you can injure us by torturing us. For we, through this severe suffering and endurance, shall have the prize of virtue and shall be with God, for whom we suffer; but you, because of your bloodthirstiness toward us, will deservedly undergo from the divine justice eternal torment by fire.”

10-The Torture of the First and Second Brothers (Afgim and Antunios)

When they had said these things the tyrant not only was angry, as at those who are disobedient, but also was enraged, as at those who are ungrateful. Then at his command the guards brought forward the eldest, and having torn off his tunic, they bound his hands and arms with thongs on each side. When they had worn themselves out beating him with scourges, without accomplishing anything, they placed him

upon the wheel. When the noble youth was stretched out around this, his limbs were dislocated, and though broken in every member he denounced the tyrant, saying,

“Most abominable tyrant, enemy of heavenly justice, savage of mind, you are mangling me in this manner, not because I am a murderer, or as one who acts impiously, but because I protect the divine law.”

And when the guards said, “Agree to eat so that you may be released from the tortures,” he replied, “You abominable lackeys, your wheel is not so powerful as to strangle my reason. Cut my limbs, burn my flesh, and twist my joints. Through all these tortures I will convince you that sons of the Hebrews alone are invincible where virtue is concerned.”

While he was saying these things, they spread fire under him, and while fanning the flames they tightened the wheel further. The wheel was completely smeared with blood, and the heap of coals was being quenched by the drippings of gore, and pieces of flesh were falling off the axles of the machine. Although the ligaments joining his bones were already severed, the courageous youth, worthy of Abraham, did not groan, but as though transformed by fire into immortality he nobly endured the rackings.

“Imitate me, brothers,” he said. “Do not leave your post in my struggle or renounce our courageous brotherhood. Fight the sacred and noble battle for religion. Thereby the just Providence of our ancestors may become merciful to our nation and take vengeance on the accursed tyrant.”

When he had said this, the saintly youth broke the thread of life.

While all were marveling at his courageous spirit, the guards brought in the next eldest, and after fitting themselves with iron gauntlets having sharp hooks, they bound him to the torture machine and catapult. Before torturing him, they inquired if he were willing to eat, and they heard this noble decision. These leopard-like beasts tore out his sinews with the iron hands, flayed all his flesh up to his chin, and tore away his scalp. But he steadfastly endured this agony and said, "How sweet is any kind of death for the religion of our fathers!"

To the tyrant he said, "Do you not think, you most savage tyrant, that you are being tortured more than I, as you see the arrogant design of your tyranny being defeated by our endurance for the sake of religion? I lighten my pain by the joys that come from virtue, but you suffer torture by the threats that come from impiety. You will not escape, most abominable tyrant, the judgments of the divine wrath."

11- The Torture of the Third and Fourth Sons (Huzio and Eleazar)

When he too had endured a glorious death, the third was led in, and many repeatedly urged him to save himself by tasting the meat. But he shouted, "Do you not know that the same father begot me and those who died, and the same mother bore me, and that I was brought up on the same teachings? And he continued in this way: I do not renounce the noble kinship that binds me to my brothers." If you have any other instruments of torture, use those too on my flesh, but you have no authority over my soul"

Enraged by the man's boldness, they disjointed his hands and feet with their instruments, dismembering him by prying his limbs from their sockets, and breaking his fingers and arms and legs and elbows. Since they were not able in any way to break his spirit, they abandoned the instruments and scalped him with their fingernails in a Scythian fashion. They immediately brought him to the wheel, and while his vertebra were being dislocated upon it he saw his own flesh torn all around and drops of blood flowing from his entrails. When he was about to die, he said,

“We, most abominable tyrant, are suffering because of our godly training and virtue, but you, because of your impiety and bloodthirstiness, will undergo unceasing torments.”

When he also had died in a manner worthy of his brothers, they dragged in the fourth, saying,

“As for you, do not give way to the same insanity as your brothers, but obey the king and save yourself.”

But he said to them, “You do not have a fire hot enough to make me play the coward.

No, by the blessed death of my brothers, by the eternal destruction of the tyrant, and by the everlasting life of the pious, I will not renounce our noble brotherhood.

Contrive tortures, tyrant, so that you may learn from them that I am a brother to those who have just been tortured.”

When he heard this, the bloodthirsty, murderous, and utterly abominable Antiochus gave orders to cut out his tongue. But he said, “Even if you remove my organ of

speech, God hears also those who are mute. See, here is my tongue; cut it off, for in spite of this you will not make our reason speechless. Gladly, for the sake of God, we let our bodily members be mutilated. God will visit you swiftly, for you are cutting out a tongue that has been melodious with divine hymns”.

12-The Torture of the Fifth and Sixth Sons (Afsafuno and Afifos)

When this one died also, after being cruelly tortured, the fifth leaped up, saying, “I will not refuse, tyrant, to be tortured for the sake of virtue. I have come of my own accord, so that by murdering me you will incur punishment from the heavenly justice for even more crimes. Hater of virtue, hater of mankind, for what act of ours are you destroying us in this way? Is it because we revere the Creator of all things and live according to his virtuous law? But these deeds deserve honors, not tortures.” If had understood the emotions of man, and had hope for the salvation of God, you would not do these things. But it is obvious that God is unknown to you and you are an enemy of those who serve him.”

While he was saying these things, the guards bound him and dragged him to the catapult; they tied him to it on his knees, and fitting iron clamps on them, they twisted his back around the wedge on the wheel, so that he was completely curled back like a scorpion, and all his members were disjointed. In this condition, gasping for breath and in anguish of body, he said,

“Tyrant, they are splendid favors that you grant us against your will, because through these noble sufferings you give us an opportunity to show our endurance for the law.”

After he too had died, the sixth, a mere boy, was led in. When the tyrant inquired whether he was willing to eat and be released, he said, “I am younger in age than my brothers, but I am their equal in mind. Since to this end we were born and bred, we ought likewise to die for the same principles. So if you intend to torture me for not eating defiling foods, go on torturing!”

When he had said this, they led him to the wheel. He was carefully stretched tight upon it, his back was broken, and he was roasted from underneath. To his back they applied sharp spits that had been heated in the fire, and pierced his ribs so that his entrails were burned through. While being tortured he said,

“O contest befitting holiness, in which so many of us brothers have been summoned to an arena of sufferings for religion, and in which we have not been defeated! For religious knowledge, O tyrant, is invincible. I also, equipped with nobility, will die with my brothers, and I myself will bring a great avenger upon you, you inventor of tortures and enemy of those who are truly devout. We six boys have paralyzed your tyranny! Since you have not been able to persuade us to change our mind or to force us to eat defiling foods, is not this your downfall? Your fire is cold to us, and the catapults painless, and your violence powerless. For it is not the guards of the tyrant but those of the divine law that are set over us; therefore, unconquered, we hold fast to reason.”

13-The Torture of the Seventh Son

(Markelos)

When he also, thrown into the caldron, had died a blessed death, the seventh and youngest of all came forward. Even though the tyrant had been fearfully reproached by the brothers, he felt strong compassion for this child when he saw that he was already in fetters. He summoned him to come nearer and tried to console him, saying,

“You see the result of your brothers' stupidity, for they died in torments because of their disobedience. You too, if you do not obey, will be miserably tortured and die before your time, but if you yield to persuasion you will be my friend and a leader in the government of the kingdom.”

When he had so pleaded, he sent for the boy's mother to show compassion on her who had been bereaved of so many sons and to influence her to persuade the surviving son to obey and save himself. But when his mother had exhorted him in the Hebrew language, as we shall tell a little later, he said, “Let me loose, let me speak to the king and to all his friends that are with him.” Extremely pleased by the boy's declaration, they freed him at once. Running to the nearest of the braziers, he said,

“You profane tyrant, most impious of all the wicked, since you have received good things and also your kingdom from God, were you not ashamed to murder his servants and torture on the wheel those who practice religion? Because of this, justice has laid up for you intense and eternal fire and tortures, and these throughout all time will never let you go.

As a man, were you not ashamed, you most savage beast, to cut out the tongues of men who have feelings like yours and are made of the same elements as you, and to maltreat and torture them in this way? Surely they by dying nobly fulfilled their service to God, but you will wail bitterly for having slain without cause the contestants for virtue.” Then because he too was about to die, he said, “I do not desert the excellent example of my brothers, and I call on the God of our fathers to be merciful to our nation; but on you he will take vengeance both in this present life and when you are dead.”

After he had uttered these imprecations, he flung himself into the braziers and so ended his life. (4)

14- The Supremacy of Reason of the Seven Brothers

These seven brothers scored their pain and refused to eat the unlawful food. They overcame by using the supremacy of reason that God has called worthy. In this way they formed a holy chorus saying:

“Brothers, let us die like brothers for the sake of the law; let us imitate the three youths in Assyria who despised the same ordeal of the furnace. Let us not be cowardly in the demonstration of our piety.” While one said,

“Courage, brother,” another said, “Bear up nobly,” and another reminded them, “Remember whence you came, and the father by whose hand Isaac would have submitted to being slain for the sake of religion.”

4- *Josephus' History, Arabic, No....pp.52-64, and The Apocrypha 4th Book of Maccabees, Turkish.*

Each of them and all of them together looking at one another, cheerful and undaunted, said, "Let us with all our hearts consecrate ourselves to God, who gave us our lives, and let us use our bodies as a bulwark for the law. Let us not fear him who thinks he is killing us, for great is the struggle of the soul and the danger of eternal torment lying before those who transgress the commandment of God. Therefore let us put on the full armor of self-control, which is divine reason. For if we so die, Abraham and Isaac and Jacob will welcome us, and all the fathers will praise us."

Those who were left behind said to each of the brothers who were being dragged away, "Do not put us to shame, brother, or betray the brothers who have died before us."

Since they had been educated by the same law and trained in the same virtues and brought up in right living, they loved one another all the more. A common zeal for nobility expanded their goodwill and harmony toward one another, because, with the aid of their religion, they rendered their brotherly love more fervent. But although nature and companionship and virtuous habits had augmented the affection of brotherhood, those who were left endured for the sake of religion, while watching their brothers being maltreated and tortured to death. Furthermore, they encouraged them to face the torture, so that they not only despised their agonies, but also mastered the emotions of brotherly love.

O sacred and harmonious concord of the seven brothers on behalf of religion! None of the seven youths proved coward or shrank from death, but all of them, as though running the course toward immortality, hastened to death by

torture. Just as the hands and feet are moved in harmony with the guidance of the mind, so those holy youths, as though moved by an immortal spirit of devotion, agreed to go to death for its sake.

O most holy seven, brothers in harmony! For just as the seven days of creation move in choral dance around religion, so these youths, forming a chorus, encircled the sevenfold fear of tortures and dissolved it. Even now, we ourselves shudder as we hear of the tribulations of these young men.

But we must not forget that the mother and her seven sons did not just see or hear the horrible things that even today make us shake when we read of them, they suffered them in patient perseverance. Now one must ask "What could be more excruciatingly painful than the power of fire, swift and intense? What could inflict more pain?"

15- The Mother of the Seven Holy Ones

Mort (Saint) Shmuni

It was an unbearable pain she must have felt as this aged woman was forced to stand by as her seven sons were tortured to death. This mother's heart had to suffer the observance of her sons' torture. If one ponders the love of a mother for her children, one can imagine the depth of her sorrow. Even unreasoning animals, like mankind, have a sympathy and parental love for their offspring. For example, among birds, the ones that are tame protect their young by building on the housetops, and the others, by building in precipitous chasms and in holes and tops of

trees, hatch the nestlings and ward off the intruder. If they are not able to keep him away, they do what they can to help their young by flying in circles around them in the anguish of love, warning them with their own calls. And why is it necessary to demonstrate sympathy for children by the example of unreasoning animals, since even bees at the time for making honeycombs defend themselves against intruders as though with an iron dart sting those who approach their hive and defend it even to the death? But sympathy for her children did not sway the mother of the young men; she was of the same mind as Abraham.

Mother Shmuni had two courses open to her, that of religion, and that of preserving her seven sons for a time, as the tyrant had promised. She loved religion more, religion that preserves them for eternal life according to God's promise. In what manner might I express the emotions of parents who love their children?

The mother of the seven boys, more than any other mother, loved her children. In seven pregnancies she had implanted in herself tender love toward them, and because of the many pains she suffered with each of them she had sympathy for them; yet because of the fear of God she disdained the temporary safety of her children. Not only so, but also because of the nobility of her sons and their ready obedience to the law she felt a greater tenderness toward them.

For they were righteous and self-controlled and brave and magnanimous, and loved their brothers and their mother, so that they obeyed her even to death in keeping the ordinances. Nevertheless, though so many factors

influenced the mother to suffer with them out of love for her children, in the case of none of them were the various tortures strong enough to pervert her reason. Instead, the mother urged them on, each child singly and all together, to death for the sake of religion.

That she was able to persevere and have self-control can only be explained by her faith. This is sacred nature and parental love.

This can only be called parental love; that which is as faithful to its religion as it is to its family.

This mother, who saw them tortured and burned one by one, because of religion did not change her attitude. She watched the flesh of her children consumed by fire, their toes and fingers scattered on the ground, and the flesh of the head to the chin exposed like masks. O mother, tried now by more bitter pains than even the birth-pangs you suffered for them! O woman, who alone gave birth to such complete devotion! When the first-born breathed his last it did not turn you aside, nor when the second in torments looked at you piteously nor when the third expired, nor did you weep when you looked at the eyes of each one in his tortures gazing boldly at the same agonies, and saw in their nostrils the signs of the approach of death. Think of this mother who watch the flesh of one of her sons burned on the mound of another of her off-spring! When severed hands fell upon hands, scalped heads upon heads and corpses falling upon corpses. Only a parent could understand or the one who carries a heart that loves mankind: the one with the warmth of human kindness.

Neither the melodies of sirens nor the songs of swans

attract the attention of their hearers as did the voices of the children in torture calling to their mother. How great and how many torments the mother then suffered as her sons were tortured on the wheel and with the hot irons!

Although she witnessed the destruction of seven children and the ingenious and various rackings, this noble mother disregarded all these because of faith in God. For as in the council chamber of her own soul she saw mighty advocates nature, family, parental love, and the rackings of her children.

This mother held two ballots, one bearing death and the other deliverance for her children. She did not approve the deliverance which would preserve the seven sons for a short time, but as the daughter of God-fearing Abraham she remembered his fortitude. O mother of the nation, vindicator of the law and champion of religion, who carried away the prize of the contest in your heart! O more noble than males in steadfastness, and more manly than men in endurance!

Just as Noah's ark, carrying the world in the universal flood, stoutly endured the waves, so you, O guardian of the law, overwhelmed from every side by the flood of your emotions and the violent winds, the torture of your sons, endured nobly and withstood the wintry storms that assail religion.

If, then, a woman, advanced in years and mother of seven sons, endured seeing her children tortured to death, it must be admitted that devout reason is sovereign over the emotions. This mother with her mother's heart has been able to bear the suffering of seeing her sons tortured and has

demonstrated that not only men have the power to stifle their emotions and be their masters.

She has shown supremacy in her reasoning to be able to bear such torture. The lions surrounding Daniel were not so savage, nor was the raging fiery furnace of Mishael so intensely hot, as was her innate parental love, inflamed as she saw her seven sons tortured in such varied ways. But the mother quenched so many and such great emotions by devout reason.

Consider this also. If this woman, though a mother, had been fainthearted, she would have mourned over them and perhaps spoken as follows:

“O how wretched am I and many times unhappy! After bearing seven children, I am now the mother of none! O seven childbirths all in vain, seven profitless pregnancies, fruitless nurturings and wretched nursings!

In vain, my sons, I endured many birth-pangs for you, and the more grievous anxieties of your upbringing. Alas for my children, some unmarried, others married and without offspring. I shall not see your children or have the happiness of being called grandmother. Alas, I who had so many and beautiful children am a widow and alone, with many sorrows. Nor when I die, shall I have any of my sons to bury me.”

Yet the sacred and God-fearing mother did not wail with such a lament for any of them, nor did she dissuade any of them from dying, nor did she grieve as they were dying, but, as though having a mind like adamant and giving rebirth for immortality to the whole number of her sons, she implored them and urged them on to death for the sake of religion.

O mother, soldier of God in the cause of religion, elder and woman!

By steadfastness you have conquered even a tyrant, and in word and deed you have proved more powerful than a man. For when you and your sons were arrested together, you stood and watched Eleazar being tortured, and said to your sons in the Hebrew language, "My sons, noble is the contest to which you are called to bear witness for the nation. Fight zealously for our ancestral law. For it would be shameful if, while an aged man endures such agonies for the sake of religion, you young men were to be terrified by tortures. Remember that it is through God that you have had a share in the world and have enjoyed life, and therefore you ought to endure any suffering for the sake of God. For his sake also our father Abraham was zealous to sacrifice his son Isaac, the ancestor of our nation; and when Isaac saw his father's hand wielding a sword and descending upon him, he did not cower. And Daniel the righteous was thrown to the lions, and Hananiah, Azariah, and Mishael were hurled into the fiery furnace and endured it for the sake of God. You too must have the same faith in God and not be grieved. It is unreasonable for people who have religious knowledge not to withstand pain."

By these words the mother of the seven encouraged and persuaded each of her sons to die rather than violate God's commandment.

And these sons knew also that those who die for the sake of God live in God, as do Abraham and Isaac and Jacob and all the patriarchs.

Some of the guards said that Mother Shmuni was about

to be seized and put to death she threw herself into the flames so that no one might touch her body.

O mother, who with your seven sons nullified the violence of the tyrant, frustrated his evil designs, and showed the courage of your faith! Nobly set like a roof on the pillars of your sons, you held firm and unswerving against the earthquake of the tortures.

Take courage, therefore, O holy-minded mother, maintaining firm an enduring hope in God. The moon in heaven, with the stars, does not stand so august as you, who, after lighting the way of your star-like seven sons to piety, stand in honor before God and are firmly set in heaven with them. For your children were true descendants of father Abraham.

If it were possible for us to paint the history of your piety as an artist might, would not those who first beheld it have shuddered as they saw the mother of the seven children enduring their varied tortures to death for the sake of religion?

16- The Effects of their Martyrdom

Here lie buried an aged priest and an aged woman and seven sons, because of the violence of the tyrant who wished to destroy the way of life of the Hebrews. They vindicated their nation, looking to God and enduring torture even to death.” Truly the contest in which they were engaged was divine, for on that day virtue gave the awards and tested them for their endurance. The prize was immortality in endless life.

Eleazar was the first contestant, the mother of the seven

sons entered the competition, and the brothers contended. The tyrant was the antagonist, and the world and the human race were the spectators. Reverence for God was victor and gave the crown to its own athletes. Who did not admire the athletes of the divine legislation? Who were not amazed?

The tyrant himself and all his council marveled at their endurance, because of which they now stand before the divine throne and live through blessed eternity. For Moses says, "All who are consecrated are under your hands." These, then, who have been consecrated for the sake of God, are honored, not only with this honor, but also by the fact that because of them our enemies did not rule over our nation, the tyrant was punished, and the homeland purified -- they having become, as it were, a ransom for the sin of our nation. And through the blood of those devout ones and their death as an expiation, divine Providence preserved Israel that previously had been afflicted.

For the tyrant Antiochus, when he saw the courage of their virtue and their endurance under the tortures, proclaimed them to his soldiers as an example for their own endurance, and this made them brave and courageous for infantry battle and siege, and he ravaged and conquered all his enemies.

O Israelite children!

Offspring of the seed of Abraham, obey this law and exercise piety in every way, knowing that devout reason is master of all emotions, not only of sufferings from within, but also of those from without.

Therefore those who gave over their bodies in suffering for the sake of religion were not only admired by men, but

also were deemed worthy to share in a divine inheritance. Because of them the nation gained peace, and by reviving observance of the law in the homeland they ravaged the enemy.

The tyrant Antiochus was both punished on earth and is being chastised after his death. Since in no way whatever was he able to compel the Israelites to become pagans and to abandon their ancestral customs, he left Jerusalem and marched against the Persians.

17-Mort (Saint) Shmuni Addresses her Children

The mother of seven sons expressed also these principles to her children:

“I was a pure virgin and did not go outside my father's house; but I guarded the rib from which woman was made. No seducer corrupted me on a desert plain, nor did the destroyer, the deceitful serpent, defile the purity of my virginity. In the time of my maturity I remained with my husband, and when these sons had grown up their father died. A happy man was he, who lived out his life with good children, and did not have the grief of bereavement. While he was still with you, he taught you the law and the prophets. He read to you about Abel slain by Cain, and Isaac who was offered as a burnt offering, and of Joseph in prison.

He told you of the zeal of Phineas, and he taught you about Hananiah, Azariah, and Mishael in the fire. He praised Daniel in the den of the lions and blessed him. He reminded you of the scripture of Isaiah, which says, ‘Even though you go through the fire, the flame shall not consume you.’

He sang to you songs of the psalmist David, who said, 'Many are the afflictions of the righteous.' He recounted to you Solomon's proverb, 'There is a tree of life for those who do his will.' He confirmed the saying of Ezekiel, 'Shall these dry bones live?' For he did not forget to teach you the song that Moses taught, which says, 'I kill and I make alive: this is your life and the length of your days.'"

King Antiochus the merciless tyrant pierced the pupils of their eyes and cut out their tongues, and put them to death with various tortures. For these crimes divine justice pursued and will pursue the accursed tyrant. But the sons of Abraham with their victorious mother are gathered together into the chorus of the fathers, and have received pure and immortal souls from God.

18-The Character of Mort (Saint)

Shmuni and the Lessons to be Learned

Before the Hebrews were forced under Roman rule, the Kingdom of the Hebrews had been divided into two.

1- The Kingdom of Israel

2- The Kingdom of Judah

The Kingdom of Israel was waiting for the coming of the Messiah who they believed would save mankind from satan, sin and death.

The Kingdom of Judah was waiting for a Messiah, but they believed that he would save them from the Romans and make them a great nation once again.

Though Mort(Saint) Shmuni, her seven sons and their teacher Eleazar lived before the time of Christ, coming

from the Kingdom of Israel, they too were waiting for Jesus Christ's coming. And because of this and their faith in God, and that they lived a life in the spirit of Christianity with high moral standards, the church accepts them as martyrs.

Therefore, many churches are named after them and they are included in the the prayer liturgy of the saints prepared by the Syrian Orthodox Church's famous lyrisist in his program. This program lasts over two hours and is celebrated at various times throughout all the eastern churches, in fact from time to time it is celebrated at a festival where the believers ask her to intercede for them. Those who believe in them, who count them among the saints, have not forgotten how they were faithful to God and that they gave their lives under great torture for their religion.

Mort Shmuni, her sons and Eleazar the Wise, because of their righteousness, have found their way into the hearts of believers and are held as an example for all believing families. And for those who are mothers she is an example of one who raised her children from an early age to fear the Lord and love mankind.

If science is a light within us, a woman is a shining gem. It is the duty of mothers to train their children in religion, the sacraments of the church, its rules and commands, and to help them love their people and country.

The Apostle Paul in his letter to the Ephesians gives this advice: "And you, fathers, do not provoke your children to wrath, but bring them up in the training and admonition of the Lord."⁽⁵⁾

And the Apostle Paul says to his own disciples:

“ Nevertheless she will be saved in childbearing if they continue in faith, love, and holiness, with self-control.” ⁽⁶⁾

And the Apostle Peter gives this advice:

“ Wives, likewise, be submissive to your own husbands, that even if some do not obey the word, they, without a word, may be won by the conduct of their wives, when they observe your chaste conduct accompanied by fear. Do not let your adornment be merely outward arranging the hair, wearing gold, or putting on fine apparel rather let it be the hidden person of the heart, with the incorruptible beauty of a gentle and quiet spirit, which is very precious in the sight of God. For in this manner, in former times, the holy women who trusted in God also adorned themselves, being submissive to their own husbands, as Sarah obeyed Abraham, calling him lord, whose daughters you are if you do good and are not afraid with any terror.” ⁽⁷⁾

Solomon the Wise calls to us :

“Who can find a virtuous wife? For her worth is far above rubies. The heart of her husband safely trusts her; So he will have no lack of gain. She does him good and not evil All the days of her life.” ⁽⁸⁾

“Strength and honor are her clothing; She shall rejoice in time to come. She opens her mouth with wisdom,

And on her tongue is the law of kindness. She watches over the ways of her household,

And does not eat the bread of idleness. Her children rise up and call her blessed;

6- 1. Tim.2:15.

7- 1. Peter 3:1-6.

8- Prov. 31: 10-12 and 25-31.

Her husband also, and he praises her: “ Many daughters have done well,

But you excel them all.” Charm is deceitful and beauty is passing,

But a woman who fears the LORD, she shall be praised. Give her of the fruit of her hands,

And let her own works praise her in the gates. “

19- Churches Built in Memory of Mort (Saint) Shmuni

There are many churches that have been, like the church in Mardin, in the name of Saint Mort Shmuni. Research has revealed the following:

- 1- Mardin, city center. 6th cent. (Active)
- 2- Mardin, Eskikale Village. (ruins)
- 3- Midyat, city center. 6th cent. (Active)
- 4- Midyat, Aynvert- Gülgöze Village. 9th cent. (Active)
- 5- Nusaybin, Mhare- Eskihsar Village. (Not Active)
- 6- Diyarbakır, Mallaha Village. (Not Active, there is no record of its architecture)
- 7- İdil, Bsorino- Haberli Village. (Active)
- 8- Silopi, Hassana Village. (Not Active)
- 9- Syria, Derik Prov. (Active)
- 10- Iraq, Karakush. (Active). Every year year Mort Shmuni and her seven sons miraculously appear in the church and can be seen by all the believers. The details of these miracles will be explained later.
- 11- Iraq, Bartille. (Active)

- 12- Iraq, Tilkef. (Active)
- 13- Iraq, Sincar. (Active)
- 14- Iraq, Bahsheka. (Active)
- 15- Silopi, Harbol Village. (Not Active)
- 16- Bitlis
- 17- Egypt, Alexandria
- 18- Syria, Ras'ul-ayn

20-The Shahro-Bayram of Mort (Saint) Shmuni

The center of Mardin and the villages surrounding it, have traditionally celebrated the festival of the saints for many years. Every Sunday following Easter the congregations of various churches meet to celebrate a mass in honor of the saint for whom their church is named. First the life story of the saint is retold as part of the sermon. A program consisting of prayer-hymns sung to the music and words of church poets is then followed. This lasts for approximately two hours. During the prayer time, songs praising the saint are sung that tell of the saint's miracles, goodness and life story. If the church is outside the city center, the congregation comes prepared to have a picnic after the mass.

One of these festival days is the Mort Shmuni festival celebrated in Mardin on the 8th of May. Even if it cannot be celebrated on the exact day, it is sure to be on one of the Sundays in May. The program starts with the church choir singing hymns written by church poets especially for this occasion. This is followed by mass and the sermon. Those who participate in the mass with great faith call on

Mort Shmuni, her sons and Eleazar the Wise to intercede for them. After the mass, there is a reception.

Syrian Orthodox musicians have written a two-couplet hymn about Mort Shmuni which can be found in the weekly prayers book known as the “Shimo”. This hymn is sung every Thursday morning.

ܟܿܝܿܢܿܐ ܟܿܝܿܢܿܐ ܟܿܝܿܢܿܐ ܟܿܝܿܢܿܐ ܟܿܝܿܢܿܐ ܟܿܝܿܢܿܐ ܟܿܝܿܢܿܐ ܟܿܝܿܢܿܐ ܟܿܝܿܢܿܐ ܟܿܝܿܢܿܐ
ܟܿܝܿܢܿܐ ܟܿܝܿܢܿܐ ܟܿܝܿܢܿܐ ܟܿܝܿܢܿܐ ܟܿܝܿܢܿܐ ܟܿܝܿܢܿܐ ܟܿܝܿܢܿܐ ܟܿܝܿܢܿܐ ܟܿܝܿܢܿܐ ܟܿܝܿܢܿܐ

This is the first couplet:

“Faithful Shmuni would pray in her morning prayers like this, 'O my God! Take revenge on King Antiochus for me; for he slaughtered my children like lambs and attacked them like lions.’”

The second couplet is:

ܟܿܝܿܢܿܐ ܟܿܝܿܢܿܐ ܟܿܝܿܢܿܐ ܟܿܝܿܢܿܐ ܟܿܝܿܢܿܐ ܟܿܝܿܢܿܐ ܟܿܝܿܢܿܐ ܟܿܝܿܢܿܐ ܟܿܝܿܢܿܐ
ܟܿܝܿܢܿܐ ܟܿܝܿܢܿܐ ܟܿܝܿܢܿܐ ܟܿܝܿܢܿܐ ܟܿܝܿܢܿܐ ܟܿܝܿܢܿܐ ܟܿܝܿܢܿܐ ܟܿܝܿܢܿܐ ܟܿܝܿܢܿܐ ܟܿܝܿܢܿܐ
ܟܿܝܿܢܿܐ ܟܿܝܿܢܿܐ ܟܿܝܿܢܿܐ ܟܿܝܿܢܿܐ

“I will not give even one of my seven sons into your service. I will only give them to God because they can only be his ministers.

21- The Miracles of Mort (Saint) Shmuni

The Church of Mort Shmuni in Mardin is well loved and respected by its people. The reason for this great love and devotion is that many people have received their desire when Mort Shmuni has interceded on their behalf and for the miracles she has performed. There are so many miracles that there is only space for a few of them.

– One night thieves entered the church and collected all the valuable items to steal them. Just then, the church bell began to rang violently. As the thieves were trying to run away, the courtyard doors closed before them. The theives in panic tried to no avail to open the doors; nor could they scale the walls and jump to freedom. They were forced to leave all the loot that they had collected. When they dropped the loot, the previously locked doors opened to them and they were able to escape with just themselves. In the morning, the congregation, seeing the church's belongings scattered in the courtyard, realized that there had been a robbery that explained the reason for the untimely hour of the church bells ringing.⁽⁹⁾

Another miracle happened to Sabiha Koch. The event eas as follows:

“ I was seven years old. Aunt Shefika sent me to the roof of the church to watch over the bulgur wheat that she had cooked. It was around noon. I was sitting in the shade of the bell tower looking toward the cemetery. As I looked at the cemetery, I saw Mort Shmuni and her seven sons dressed in white praying above the cemetery. After they finished their prayers, they moved to the courtyard and went into the church. After they entered the church, I watched them through a small window in the reception hall. I was both frightened and excited by what I saw because they were celebrating mass and the church was lit up. Just as I was watching, my other Aunt, Sabiha, who was the caretaker of the church, opened the church door and entered the church

9- *Inteviu with Makdasiye Habbo Koç, age 80, and her sister Edibe Bayruğ, age 71 in Istanbul, 25-03-2005 in Cozef Koç's home.*

courtyard. I was relieved when I saw my aunt. I ran to her excitedly and told her all that I had seen. My aunt asked me, "Why didn't you ask her for something? She would have given whatever you wanted." ⁽¹⁰⁾

The third miracle concerns Farah Koch. Her story is this:

"When I was very young, I remember going to the Mort Shmuni church school to learn about Christ. One day during a break, I went into the courtyard to play. Just then I heard the church bell ring. Wondering who was inside the church, I peeked through the cracks of the church walls. I was totally surprised and enchanted by what I saw. A woman dressed in white was walking around the church. I ran away as fast as I could, straight to my relatives. I said, "Come, there are people inside the church!" They immediately ran to the church and opened its doors, but there was no one to be seen." ⁽¹¹⁾

Another story comes to us from Canada. When Ibrahim Bey, the son of the famous artist, sculpture, printer and carver Ishak Shimmas Hindi came to Mardin on May, 25th 2005 from Canada to visit his relatives, he told this story in his sister's house to all gathered there:

– My father painted the two angel portraits of the icons on the kdushkdushin during the restoration of the Mort Shmuni Church. As my father was working on the scaffolding to paint the icons, he saw Mort Shmuni and her seven sons. He got very excited and called his seven-year-old daughter, Suat, who was playing in the courtyard. 'Run!

10- Interview with Sabiha Koç (Şabo Cılıf's wife) age 57. in Istanbul 25.03.2005, in Cozef Koç's home.

11- Interview with Farah Koç (Cozef Koç's daughter and Beşir Neşif's wife) born 1960, in Istanbul, 25.03.2005.

Tell the caretaker!' he said. When his daughter came back with the caretaker, my father explained what he had seen in these words, 'Come, son and get me down from this scaffolding. I don't have the courage to work alone anymore.' And from that day on, he always worked with the caretaker beside him.”⁽¹²⁾

Another miracle concerning the Mort Shmuni Church comes from one of Metropolitan Hanna Dolabani's files dating Aug. 28, 1968 which contains an interview with Yakup Hanna Koch. He tells the tale as it was told to him by his uncle who died in 1928 at the age of 95. It goes like this.

“One day during the time when Sait Baheni was the caretaker of Mort Shmuni, some theives tried to break into the church. Just then, Sait who was sleeping, is woken up by the voice of Mort Shmuni saying, 'Theives are trying to break into the church!' Sait jumped from his bed and called the neighbors who gathered and headed toward the church. When the theives saw the crowd, they escaped to the east with the only stone they were able to snatch up.

Sait Baheni is the caretaker of Mort Shmuni Church. One day he goes to open the church when he sees a light inside and the sounds of noisy confussion. He begins to swear at the people who opened the church. Just as he began to swear, something hits him hard on the head and he falls to the ground. When the vicar of the church, Father Abdullahat Gurzo comes to the church, and seeing the caretaker in such a heap, drags him to the bones of Mort Shmuni where he prays, 'O Mort Shmuni, have mercy on him. Wake him from

12- Interview with Ibrahim Ahiçen (Simmas Hindi), in Nasra Şimmashindi's home, Mardin, 25-05-2005, age 76.

his unconsciousness!' After he finishes reading verses from the scriptures over Sait, he stands up healed.

22- The Church of Mort Shmuni in Karakush, Iraq

This church and its miracles is famous throughout the region. It was founded on a hill of ten meters in height to the south west of Karakush. Although the precise date of the construction is unknown, it is believed from its architectural style to have been built during the fifth or sixth century. Above the church's alter door, one notices an inscription written in Syriac-Estrangelo calligraphy. The inscription reads as follows.

“The Beth-Hudeyde Mort Shmuni Church restored in Greek year 1102 (791 A.D.)”

Therefore the original building's foundation must precede the eighth century. Every year on October 15th during the Festival of Mort Shmuni, this miraculous church in Iraq experiences yet another miracle. Mort Shmuni and her seven sons appear from the left alter wall and move around for all to see. To see this incredible sight, this miraculous vision and blessing, people in crowds come from all over the region.

The first one to see this miracle was Father Abdullah of Karakush who died in 1911. Because news of the miracle became so popular in Mosul, that the Mosul Metropolitan Diocese of the Syrian Orthodox Church decided to celebrate mass at the church on this festival every year.⁽¹³⁾

13- *Mosul Süryani Diocesan History, Saliba Şemun, Mosul Metropolitan, 1984, Arabic, Şefik Publishing, Bagdad.*

Because of this church's miracles, the Syrian Orthodox patriarchs, metropolitans and other clergy visit the church out of respect. The following have visited the church:

- 1- Patriarch III. İlyas Şakir
- 2- Patriarch I. Efrem Barsavm
- 3- Patriarch III. Yakup
- 4- Patriarch I. Zakka Iwas. I (as a Metropolitan)
- 5- Mafiryani I. Evgin

6- On October the 3rd 1946 two metropolitans from India, Engamali Metropolitani Mor Grigoriyos Gevargis and Küşin Metropolitani Mor Severiyos celebrated the mass amongst a joyful crowd in Bulus. In general, Mort Şmuni and his seven sons appear every October 15th to all in attendance of the festival. But fortunately during the visit of these two metropolitans they did not appear at the usual time, but rather during their visit. The heart of everyone there is filled with great joy, happiness and faith. In this way, they were able to see the miracle of Mort Shmuni that they had heard about in India with their own eyes and bring back the news to their own people. ⁽¹⁴⁾

Brother Bulus Behnam, (later Metropolitan of Mosul) compiled the story of Mort Shmuni from the Fourth Book of Maccabees into Arabic in 1950 while in Mosul and transformed it into a church dramatic production.

This religious play was published earlier by Chorepiscopus Barvsam Yusuf Eyup in Aleppo where he wrote the following in his preface:

14- *Siret el-Kadiset Shmuni and Nubzet an Kenisetihe Fi Karakush*, 1980, p 32, Arabic, Shefic Publishing, Bagdad

“For years the Syrian Orthodox Church has asked for the intercession of Mort Shmuni and her seven sons and built churches in their memory. One of these is the Mort Shmuni Church in Karakush. This church is miraculous and carries historical significance. Mort Shmuni and her sons appear throughout the whole day as a silhouette on the wall to the left of the altar every October 15th, their festival day. There are thousands of people from many different denominations, especially Syrian Orthodox who come to ask for intercession and blessing at the church every year.⁽¹⁵⁾

A man who approves of the miracle, lives in Aleppo Syrian Orthodox Church and serves as a deacon gives us this information:

“One day, at the Mort Shmuni Festival, Chorepiscopus Barsavm Eyup was preaching at the Syrian Orthodox Church of Mor Ephrem in the Diocese of Aleppo, when he said that every year many people would crowd into the church to see the vision.⁽¹⁶⁾

Those who are asked for confirmation on the subject, say that the vision appears every year at the festival. For example: An Iraqi woman by the name of Hadiye Isteyfan who lives at the Syrian Orthodox Mor Markus Monastery in Jerusalem is an eye-witness of the miracle. According to this woman, the crowds that come to the Mort Shmuni festival, see the vision of Mort Shmuni and her sons until

15- Metropolitan Grigoryos Bulus Behnam, *Elmevt Fi Sebil il-Iman, Kadiset Şmuni Veevladaha el-Sab'a, Prefave, Published by Chorepiscopus Barsavm Yusuf Eyup, 1979, Arabic, Aleppo*

16- Interview with Efrem Hanna Makdasi Ishak (Deacon of the Aleppo Diocese), age:35, Church of the Forty Martyrs, Mardin, 20.04.2005

the mass is over. The vision appears in this way: Mort Shmuni and her sons appear in colors as if they were in a court of law; at the same time, other people, movements, voices and screams manifest themselves.

There are those who do not believe the miracle and think that the visions are only reflections of things outside the window. In order to disperse these doubts, the windows were covered up and the vision did not cease, but continued.

Hadiye Istefan tells of another miracle:

“One day a believing family brought a blind woman with them to the church, but because they arrived after the mass had already finished, they weren't able to see the vision. When I saw how nervous and unhappy they were, I said, “Don't give up, come sit and pray maybe if you do you will be able to see the vision.” They accepted my advice and began to pray, when suddenly the vision appeared and the blind woman began to shout with joy, “I can see!”. (17)

Hadiye Istefan speaks of yet another miracle:

This miracle took place at the Kerkuk Assyrian (Eastern Syrian Orthodox) Church and happened to a woman named Naze. This woman is still alive and lives in Toronto, Canada. It is well known that many of the Iraqi people were forced to flee their homes and many were injured. Naze decided to flee to Iran to escape the trouble; she prayed day and night for God to help her. Her husband didn't want to go and leave their property. One day Naze called out in prayer to the Virgin Mary and asked God to change her husband's

17- Interview with Hadiye Isteyfan Isa el- Binna (from Iraq), age:45, Jerusalem, Mor Efrem Monastery, 31.03.2005

mind. Before two days had passed, the Virgin Mary appeared to her in a dream and said, "Prepare your daughters and yourself to go to Iran. Mort Shmuni will help you on the day you leave." She told her husband about the dream, took her daughters and left in the middle of the night. As she walked on the streets of Kerkuk, she saw a woman who looked like a soldier. The woman was tall and was dressed in black and she had a bright object on her head. They followed the light from her head and it guided them. They walked until morning and reached the border of Iran. The light led them to the home of a Christian family. The door opened and Naze and her daughters stayed there for a long time. When she went to church with her host, she met other Iraqi refugees. Some of the refugees were trying to get into Syria. The passport bureau had given them an appointment for two to three months later.

One day the Virgin Mary came to Naze in a dream again and said, "Tell all those who want to take refuge in Syria that the Iranian government will pass a new law concerning Iraqi refugees at the beginning of the month and that after that they will charge them \$4000 to leave instead of the \$400 they charge now."

Sunday, Naze went to the mass earlier than usual, so that she could tell them what she had seen. Some people believed her. Naze needed to have the passports of all her family members in order to be given a departure. And all the passports were in Iraq. She sent word to her husband for him to bring them to her. Around this time, her husband had decided to go to Iran as well. When Naze's husband arrived in Iran their official documents for the departure were prepared. Naze felt under terrible pressure because not only

did she not have the money needed for the departure, but she couldn't speak Farsi. In fact she hadn't even gone to the passport bureau. In the morning she took her daughters and waited in line for a passport. Right at the entrance they saw Mort Shmuni. They took the documents and the money to pay for them from her hands. She stayed with them as they waited in the long line and she answered questions for them when they were asked by the officials. It was she who gave the documents and when the procedure was over, she asked her leave of them. As soon as Naze and her daughters left, they began to ask for \$4000 per person for a departure.

NOTE: These are not the only miracles concerning Mort Shmuni. Many sources give examples of other miracles of Mort Shmuni. Again according to one traveller, to those who are barren or ask her for something, if they throw a handkerchief at the vision and it sticks, they will get their wish, but if it doesn't they must wait another year. ⁽¹⁸⁾

18- *Bakhdeda-Qaragosh Churches, Suhayll Qasha, 1982, Arabic, p.54, Iraq- Bagdad.*

EPILOGUE

This book has taken on the subject of the fact that there are so many churches with the name of Saint Shmuni, the faith in her miracles by the believers, and the unimaginable perserverance she and her sons showed under torture.

Think of a mother; even though she suffered much more in seeing her seven sons tortured than she ever did while giving them birth, she did not betray her religion.

Think of a mother; despite the suffering of her children, the things that were done to them, and that she was witness to their deaths, she did not recant.

Think of a mother; Instead of tresspassing againsts God's laws, she encouraged her sons to die and then, not wanting her body to be touched, she threw herself into the fire.

And suffering these tortures with patience and the supremacy of her religious reason over her emotions, she bound herself to God and entered his rest.

SOURCES

- 1- Siret el-Kadiset Şmuni and Nübzet én Kenisetihe fi Karakuş, Süheyl Kaşa,1980, Arabic, Şefik Publishing, Bagdad
- 2- Josephus' History, Arabie, No....pp.52-64,
- 3- The Apocrypha 4th Book of Maccabees, Syriac
- 4- I. Tim.2:15.Holy Bible
- 5- Eph. 6:4. Holy Bible
- 6- Prov. 31: 10-12 and 25-31.Holy Bible
- 7- I. Peter 3:1-6. Holy Bible
- 8- Mosul Süryani Diocesan History, Saliba Şemun, Mosul Metropolitan, 1984, Arabic, Şefik Publishing, Bagdad
- 9- Bakhdeda-Qaragosh Churches,Suhayll Qasha,1982, Arabic, p.54, Iraq-Bagdad.
- 10- Siret el-Kadiset Shmuni and Nubzet an Kenisetihe Fi Karakush, 1980, p 32, Arabic, Shefic Publishing, Bagdad
- 11- Nüzhet-el-Idhan, R. Efrem (later patriarch), Deyrulzafaran Syrian Orthodox Publishing,1917,p. 68, Arabic
- 12- Metropolitan Grigoryos Bulus Behnam, Elmevt Fi Sebil ıl-İman, Kadiset Şmuni Veevladaha el-Sab'a, Prefave, Published by Chorepiscopus Barsavm Yusuf Eyup, 1979, Arabic, Aleppo
- 13- Interview with Efrem Hanna Makdasi İshak (Deacon of the Aleppo Diocese), age:35, Church of the Forty Martyrs, Mardin, 20.04.2005
- 14- Inteviu with Makdasiye Habbo Koç.age 80,and her sister Edibe Bayruğ, age 71 in Istanbul, 25-03-2005 in Cozef Koç's home.
- 15- Interview with Sabiha Koç (Şabo Cılıf' s wife) age 57. in Istanbul 25-03-2005, in Cozef Koç's home.
- 16- Interview with Farah Koç (Cozef Koç's daughter and Beşir Neşif's wife) born 1960, in Istanbul,25-03-2005.
- 17- Interview with Ibrahim Aliçen (Simmas Hindi), in Nasra Şimmashindi's home, Mardin,25-05-2005, age 76.
- 18- Interview with Hadiye İsteyfan İsa el- Binna (from Iraq), age:45,Jerusalem, Mor Efrem Monastery, 31.03.2005

ALARDIN MUZESI VE
KIRKLAR MERYEM ANA
KILISESI KILISESI

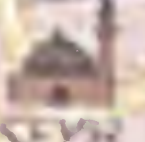
GENC SP.
R. MOO.

D. KAPI
POL. KAR.

CUMHURİYET
MEYDANI
EMLAK ARSANI
RUMELI

CUM
LOD.

TAK
GAZI
LO

ANK

SEYH
CABUK
CAMI

LATIFIYE
CAMI

NEGMETTİN
MAH.

LATIFIYE
MAH.

ORDU
EVİ

MINETTİN
MAH.

S. MUHAMMAD
TURKİ
MESCİDİ

SUR TAN
KASIM
MEDRESESİ

NEGMETTİN
GÜL
MESCİDİ

TRAFİK

METEOROLOJİ

SEYH
ZARRAR
MESCİDİ

CHANGIR
BEY
ZAVIYESİ

AHOR
AHHAL
KILISESI

MARDIN KALESİ

MEDRESE MAH.

TARİHİ ESKİ HALI OKULU

HUZUR EVİ

TARİHİ VALİLİK BİNASI

ZİNCİRİYE MEDRESESİ

ÇARŞI POLİS KARAKOLU

TARİHİ PTT BİNASI

TARİHİ ASKERİ KİŞLA SİTİ RADVİYE MEDRESESİ

SÜRÜR HANI DEFTER DARLIK

ŞEHİDİYE CAMİ-İ VE MEDRESESİ

YAPIKREDİ

EMİR

İŞBANK

TELLALLAR HAMAMI ÇARŞISI

TEKER MAH.

ŞEHİDİYE MAH.

ULU CAMİİ HAMAMI

İBRAHİM BEY CAMİ

MORT (AZİZE) ŞMUNİ KİLİSESİ M.S.6.Y.Y.

SAGLIK MÜD.

EBULÖLE İ.O.O.

MEZARLIK

FATİH İ.O.O.

FİRDEVS KOŞKUSU

Mort (Azize) Şmuni Kilisesi
(M.S. 6. Y.Y.)

Mort (Saint) Smuni Church
(A.D. 6. th Century)

Yeşil Yamaç A.Ş.

01 000875

Simgesi Mort Şmuni

5.00Z